

Església de Tarragona

**Butlletí Oficial
de l'Arquebisbat**

**Núm. 3
Març 2012**

ESGLÉSIA DE TARRAGONA

BUTLLETÍ OFICIAL DE L'ARQUEBISBAT

3

Tarragona, març de 2012
3a època. Núm. 463

Secció oficial

Sr. Arquebisbe

- Carta d'animació a la creació de Grups de vida cristiana a les parròquies..... 107
- Paraules en la presentació del llibre *Præsidium, Templum et Ecclesia* 108
- Paraules per als opuscles de la Setmana Santa 2012..... 109

Als Quatre Vents

384. A prop de Déu, a prop de la gent..... 110
385. Mans Unides, salut per a l'Àfrica..... 111
386. Nens que necessiten una família 112
387. El nucli de tota temptació..... 113
- Activitats del mes de febrer 114

Secretaria General i Cancelleria

- Nomenaments del mes de febrer..... 119
- Convocatòria a la reunió n. 23 del Consell del Presbiteri..... 119
- Temes tractats en la reunió n. 235 del Consell Episcopal..... 120
- Necrològica del Molt Ill·ltre. Sr. Antoni Virgili Ferrer, canonge . 121
- Necrològica de Mn. Xavier Piqué Gelonch, pvre..... 122

Delegació diocesana d'associacions de Setmana Santa

- Carta a les associacions de Setmana Santa i als rectors i consiliaris..... 122

Secció documental

Santa Seu

Congregació per al clergat

El prevere, confessor i director espiritual, ministre de la misericòrdia divina..... 124

Conferència Episcopal Tarraconense

Comunicat de la reunió n. 201 172

Secció de notes i comunicacions

Jornada de formació per a catequistes 175

(72 p.)

Redacció i Administració: Pla de Palau, 2. Telèfon: 977 23 34 12. 43003 Tarragona

Portada: Claustre de Sant Pau del Seminari Pontifici de Tarragona i detall de la capella romànica de Sant Pau

Fotografia: Santi Grimau

Dip. Legal: T. 2 - 1958

Indústries Gràfiques Gabriel Gibert. C/ Cartagena, 12. Tel. 977 22 45 58. 43004 Tarragona

Composició i muntatge del text: Secretaria General i Cancelleria

Publicitat: Arquebisbat de Tarragona - Secretaria General - Tel. 977 23 34 12 ext. 212 (Montserrat)

Sr. Arquebisbe

CARTA

d'animació a la creació de Grups de vida cristiana a les parròquies

*Als preveres, diaques, laiques amb missió pastoral, religiosos i religioses
i fidels laics i laiques de l'arxidiòcesi de Tarragona*

Molt estimats en el Senyor. Pau i bé!

El passat dissabte dia 4 de febrer vam tenir reunió del ple del Consell Pastoral Diocesà. El tema que vam treballar, per tercera vegada, ha estat l'objectiu 2n del Pla pastoral diocesà 2010-2013, que demana «urgir en els cristians i cristianes laics el compromís social pel Regne en la nostra societat d'avui i d'aquí», i, dins d'aquest ampli objectiu, potenciar la creació del que hem anomenat *Grups de vida cristiana*.

Com podeu veure, us envio amb la tramesa un petit díptic que hem editat on s'explica què és un grup de vida cristiana i dóna les raons perquè els laics s'animin a formar part d'algun d'aquests grups, tant a nivell parroquial com, si això no fos possible, a nivell arxiprestal.

Insto els rectors, i també els laics de les vostres parròquies, a engrescar de manera personalitzada els fidels per a formar aquests grups. La Delegació diocesana d'apostolat seglar, amb el seu delegat, Mn. Jordi Vila, al capdavant, us podrà ajudar a fer els primers passos i a consolidar aquesta iniciativa. Penso sincerament que val la pena intentar-ho, perquè estic segur que aquests grups, ben constituïts, poden ser elements dinamitzadors de les nostres comunitats cristianes, i també un gran ajut per a aquesta nova evangelització en què tots estem treballant.

Ja s'acosta la Quaresma, temps de conversió. Fem tots un esforç per a fer un pas endavant en la nostra vida cristiana i per animar molta gent a descobrir de nou la bellesa del seguiment de Jesús.

Pregueu per mi. Amb tot el meu afecte, la meva benedicció,

† Jaume Pujol Balcells
Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Tarragona, 9 de febrer de 2012

PARAULES

en la presentació del llibre 'Præsidium, Templum et Ecclesia'

Vull donar les gràcies molt sincerament a tots els qui han fet possible aquest llibre: les persones i les institucions que l'han treballat i les que l'han subvencionat.

Penso que en aquests últims dos pontificats s'ha donat un impuls al Museu Bíblic Tarraconense per tal que presenti els orígens de la fe cristiana a la societat. Estic segur que aquest Museu serà un element extraordinari en aquest Any de la fe al qual ens ha convocat el sant pare Benet XVI a partir de l'11 d'octubre d'aquest any, amb motiu del 50è aniversari de l'inici del concili Vaticà II i dels 20 anys de la publicació del Catecisme de l'Església catòlica.

En aquest sentit el Museu Bíblic acull iniciatives i exposicions que presenten la cultura bíblica i del cristianisme primitiu al públic en general. És l'exemple de *Præsidium, Templum et Ecclesia. Les intervencions arqueològiques a la Catedral de Tarragona 2010-2011*, una exposició guardonada amb el prestigiós Premi Musa i que ha tingut el valor de presentar-se d'una manera pedagògica com una gran aula viva on s'ha transferit la cultura clàssica i cristiana per recordar-nos quines són les nostres arrels. Moltes persones i grups (un total d'unes 2.500 persones) han pogut beneficiar-se d'aquesta aportació didàctica en el marc del festival de la Tàrraco Viva.

És voluntat de l'Església de Tarragona avançar conjuntament amb la societat civil per tal que el nostre patrimoni sigui més estudiat i conegut. L'acròpolis de la ciutat, vinculada secularment a l'Església de Tarragona, compta amb instruments eficaços per dur a terme aquesta tasca: els museus bíblic i diocesà, l'Arxiu Històric, el Centre Tarraconense El Seminari amb l'INSAF. Caldrà continuar impulsant aquestes iniciatives per accentuar el diàleg entre la cultura i la fe i refermar els llaços que vinculen la nostra Església a la societat on està inserida.

La col·laboració constant amb institucions com l'Ajuntament de Tarragona, l'ICAC o l'Associació Cultural Sant Fructuós és un motiu de joia que desitgem que continuï sempre viva.

La meva enhorabona a tots els qui heu contribuït a l'edició d'aquest llibre: als autors Josep Maria Macias, Andreu Muñoz, Antonio Pena, Míriam Ramon i Imma Teixell, amb les fotografies de Joan Farré, Joan Figuerola, Joan Gavalrà, Manel Granell i Quim Vendrell, i les il·lustracions de Jordi Lluís Rovira.

Moltes gràcies,

† Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Tarragona, 29 de febrer de 2012

PARAULES

per als opuscles de la Setmana Santa 2012

SETMANA SANTA 2012... AMB ESPERANÇA

Benvolguts confreres i tots en Jesucrist, nostre Senyor, mort i ressuscitat,

Ens acostem, un any més, a la celebració més important de l'any per als cristians, tant des del punt de vista litúrgic com espiritual. La Setmana Santa és, amb totes les lletres, la nostra setmana gran, la que condensa, dóna sentit i resumeix d'alguna manera tot el nostre itinerari vital durant la resta de l'any. No podem pas oblidar que l'eucaristia dominical no és sinó el record i actualització al nostre avui d'aquella única eucaristia que Jesús va celebrar amb els seus deixebles el vespre del Dijous Sant i que va arribar a la seva culminació amb l'albada del Diumenge de Pasqua, quan els deixebles van trobar el sepulcre buit, amb què Jesucrist va portar a terme la redempció de la humanitat. De tot això, la nostra Setmana Santa n'és el memorial, i les nostres processons el seu aspecte més plàstic i artístic.

Hi ha dues maneres de celebrar la Setmana Santa: amb esperança o sense. Com la va viure Jesucrist? De la manera més humana possible: amb el dolor, l'abandó, la solitud, l'agonia i la mort. Però amb esperança, que és molt diferent de la resignació: ell no es va resignar a la seva sort, sinó que *esperava* l'acompliment de la voluntat de Déu. Jesús sabia el que havia de passar i es va preparar amb la pregària, una pregària intensa que el va portar a passar moltes nit en vetlla pregant en una muntanya... o a l'hort de les Oliveres. Jesús no es va resistir a tot allò que li venia a sobre: ho va acceptar plenament amb la certesa que tot això formava part de la voluntat de Déu envers ell i envers la humanitat. En aquesta fe, amarada d'amor pel Pare que l'havia enviat i pels homes que ell volia salvar, es va oferir com un anyell mansuet, tot esperant l'acompliment de les promeses de Déu.

Tots sabem que Déu vol la nostra salvació: això requereix la nostra acceptació per la fe i la nostra adhesió per l'esperança, tot això amarat de caritat. Però recordeu que el projecte salvador de Déu va portar Jesús a la creu. Recordeu sant Fructuós, sant Auguri i sant Eulogi. Recordeu sant Pau, recordeu santa Tecla. És que Déu no ens estima? Tot al contrari, nosaltres l'anomenem *pare* i tenim l'experiència que Déu és de veritat el nostre Pare i que ens estima. L'itinerari de la Setmana Santa és el camí que haurà de reproduir-se en tot cristià que vulgui sincerament arribar fins a Déu, un camí que porta de la mort a la vida, un camí de descendiment, d'humilitat, que humanament sembla que acaba amb el fracàs i que ens porta a deixar de ser nosaltres mateixos per esdevenir fills en el Fill. Si volem fer la voluntat de Déu hem de deixar de fer la nostra voluntat.

En contemplar pels nostres carrers el rostre sofrent de Jesús hem de saber reconèixer el rostre sofrent de molts germans nostres que esperen la nostra solidaritat i compassió. També us demano fe ferma: el sant pare Benet XVI ha convocat per al dia 11 d'octubre l'inici de l'Any de la Fe, que ens ha de portar a una maduració serena però molt seriosa de la nostra fe i de la nostra vida. També us demano esperança: saber esperar en la certesa que Déu no ens deixa mai abandonats.

Us desitjo una molt bona i santa Pasqua. Rebeu, amb tot el meu afecte, la meva benedicció.

† Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Setmana Santa 2012

ALS QUATRE VENTS

384. A PROP DE DÉU, A PROP DE LA GENT

5 de febrer de 2012

L'Església celebra el 2 de febrer la festa de la Presentació del Senyor al Temple. I en aquesta data té especialment present les dones i els homes de vida consagrada, persones el principal testimoni de les quals consisteix a mostrar, amb el seu exemple, que Déu ha de ser apreciat amb totes les forces del cor.

Cada vegada que tinc ocasió de trobar-me amb els religiosos i religioses, els membres d'instituts seculars, els ermitans que hi ha a l'arxidiòcesi, els de noves formes de vida consagrada, sento una emoció especial. La vida d'un arquebisbe és a vegades més atrafegada que no pas un voldria, però no per això oblida que la força que convenç el món no és l'activitat, sinó l'oració. Personalment em sostinc en l'oració de les persones que han fet una opció radical per l'evangeli, les que han comprat el camp on hi ha el tresor amagat, les que han adquirit la perla preciosa de què parla el Nou Testament.

Seguint el consell de sant Benet, de no anteposar res a l'amor de Crist, han deixat altres possibilitats que els oferia la vida per estar a prop de Déu, que és també estar a prop de la gent. Les persones de vida consagrada no romanen alienes al que passa al món; si de cas, el que sí que fan és no entretenir-se en frivolitats, per la qual cosa tenen més disposició per a conèixer les coses fonamentals.

Algunes fins i tot han renunciat a una fama que se'ls oferia per la seva vàlua personal. Penso ara en Edith Stein, la jueva conversa al catolicisme que va morir en un forn crematori d'Auschwitz, a l'Alemanya nazi. Quan

va ser admesa en el convent, la doctora en filosofia havia pronunciat conferències a les millors universitats. Tenia 42 anys i va arribar a la clausura carregada amb grans calaixos de llibres filosòfics.

No és per desengany del món, que les persones es consagren a Déu, sinó per amor, un sentiment del qual se'n parla molt i es practica poc. La Mare de Déu és per a tots els cristians un model de vida, ja que ningú no va estar més a prop de Crist que la seva Mare. Per a les persones consagrades és el millor exemple. Ella es va consagrar a Déu des de la seva infantesa i per això va poder respondre amb promptitud a la seva vocació.

També Simeó i Anna, personatges de l'evangeli que es llegeix en aquesta festa de la Presentació del Senyor, són un exemple admirable. Aquell dia del seu encontre anhelat, hi devia haver molta gent al temple, però ells van reconèixer Déu perquè tota la seva vida es van preparar per a això. L'havien reconegut en el seu cor, abans de veure'l amb els seus ulls.

En la vida de cada dia tots estem cridats a ser contemplatius, a veure la mà de Déu en tot el que ens succeeix. Així viurem en pau interior i felicitat també exterior.

† Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

385. MANS UNIDES, SALUT PER A L'ÀFRICA

12 de febrer de 2012

La campanya d'aquest any de Mans Unides reclama el compliment de l'objectiu sisè del Mil·lenni, de l'ONU: la protecció dels drets de tots a la salut, particularment del combat contra la SIDA, el paludisme, la malària, la tuberculosi, la malaltia de la son i totes aquelles que afecten gran part del món, sobretot l'Àfrica.

És cert que a Europa hi ha una forta crisi que afecta moltes persones i també que la sanitat n'ha patit les conseqüències per raó de retallades que fan més difícil l'atenció universal i gratuïta, que és un gran èxit de la nostra sanitat pública. Però, tot i així, la situació no és comparable amb l'endèmica que pateix el continent africà, on la SIDA afecta més de vint milions de persones (més de la meitat dels malalts que hi ha en el món); on els casos de paludisme fan que mori un nen cada 45 segons; on els casos de malària són també una plaga...

Què fer davant aquesta situació? Mans Unides, seguint amb fidelitat la seva tradició, no desespera davant la immensitat del problema, ni filosofa sobre els mals del món: simplement actua. Els fets són més rellevants que les paraules. Mitjançant els seus programes concrets, ajuda els qui treballen

sobre el terreny i envia qui li resulta possible per a millorar les condicions de vida de les persones.

Aquest any es fixa especialment en la sanitat, i ho fa des de la seva convicció cristiana, que és un valor evangèlic posat de manifest per Jesucrist mateix quan, mitjançant ensenyaments, a vegades en forma de paràboles, ens crida a ajudar el necessitat.

No hi valen excuses perquè no s'aturin els qui passen davant la persona ferida que jeu a la vora del camí. Lloa l'actuació del Bon Samarità, aquell home que no diu al proïsme: «És el teu problema», sinó que fa seu el problema de l'altre.

Tots som responsables d'assolir l'objectiu de millorar les condicions de salut. Els poders públics han de garantir els procediments preventius, la indústria farmacèutica ha de garantir l'accés de tots als medicaments mitjançant una rebaixa en els seus costos, inassolibles per part dels qui no tenen una cobertura pública de la sanitat, encara que això suposi per a la gran indústria una disminució dels seus grans beneficis. La manca de voluntat política i de sensibilitat retarda l'atenció adequada.

Ajudem amb la nostra pregària i la nostra aportació possible aquesta campanya de Mans Unides en benefici de la població de l'Àfrica, un continent tan proper i a vegades tan distant. Us ho agraeixo de veritat.

† Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

386. NENS QUE NECESSITEN UNA FAMÍLIA

19 de febrer de 2012

A vegades els problemes i les solucions no els tenim lluny, sinó que són a prop. Em proposo parlar avui d'una magnífica institució que tenim a Tarragona, la Fundació Casa Sant Josep, una casa d'acollida que atén nens, adolescents i joves en situació de desprotecció o de risc social.

Per raons diverses, els pares biològics no poden fer-se'n càrrec, i aquesta institució els ofereix acollida, educació i possibilitats d'integració familiar i social. És una tasca que realitza des de la seva creació, el 1912, per la qual cosa celebra aquest any el centenari. Va ser en el seu moment una de les primeres de Catalunya a atendre menors, i les seves diverses etapes —la d'abans de la guerra, la dels Pares Franciscans, la de Mn. Perfecte Cabré i l'actual— han estat testimoni d'una extraordinària tasca social i educativa.

Com a president del Patronat de la Fundació, em sento en l'agradable obligació de donar les gràcies als patrons i als treballadors abnegats

d'aquesta Casa. Al mateix temps, vull fer-me ressò d'una inquietud en benefici dels acollits.

Actualment n'hi ha molts que són cuidats el millor possible fins que millorin les condicions del seu entorn familiar o fins a la majoria d'edat, però que necessitarien viure en una família que els ofereixi estabilitat, seguretat i, sobretot, tendresa. És a dir, famílies disposades a ajudar aquests nens i, de retruc, les seves famílies d'origen, aportant-los allò que els pares biològics, per raons diverses, no poden donar-los. Per això hi ha un programa d'acolliment preadoptiu, com a pas previ per a l'adopció.

Lògicament cal que la família que els pugui acollir tingui l'estabilitat necessària i compregui les necessitats a vegades complexes dels menors. Oferir-se per a aquesta acollida, abans de la qual els directius de la Casa de Sant Josep ofereixen una informació exhaustiva, significa un procés d'experiències molt enriquidores, però sobretot significa donar felicitat al nen i proporcionar-li un futur millor.

Penso que si es produeixen aquestes ofertes d'acolliment familiar, aquesta seria la millor manera de celebrar el centenari d'una institució tan estimada, que ha prestat serveis fantàstics a tants menors i a les seves famílies, un exercici actiu de la solidaritat que al cap i a la fi és caritat cristiana. Aprofito aquest escrit per donar les gràcies a totes les famílies que tenen o han tingut nens acollits: que Déu us ho pagui. Acollir els nens, en paraules de Jesús, és acollir-lo a ell mateix.

† Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

387. EL NUCLI DE TOTA TEMPTACIÓ

26 de febrer de 2012

«En aquell temps l'Esperit empenyé Jesús cap al desert, on passà quaranta dies, temptat per Satanàs», diu l'Evangeli de sant Marc d'aquest últim diumenge de febrer, primer de la Quaresma d'enguany. Mateu i Lluc ens refereixen les tres temptacions de Jesús, els tres intents, en la seva lluita interior, d'apartar-lo de la missió que tenia confiada.

Per a reflexionar sobre aquestes escenes sorprenents —Déu deixant-se temptar pel pare de la mentida— em serviré de les reflexions profundes que fa sobre aquests episodis Benet XVI en el primer tom de la seva obra monumental *Jesús de Natzaret*. El Papa assenyala: «El nucli de tota temptació és deixar Déu de banda: al costat dels problemes urgents de la vida, Déu apareix com una qüestió que es pot deixar per a després, i potser com a sobrerera o, fins i tot, destorbant», i afegeix que la temptació que ens amenaça és «deixar Déu de banda, com si fos una il·lusió».

Vegem les tres temptacions. En la primera li demana que converteixi les pedres en pa, alguna cosa útil, material, bona en ella mateixa, pràctica. En la segona el diable arriba a citar la Bíblia quan el convida a fer alguna cosa espectacular: llançar-se des de dalt perquè creguin en ell. En la tercera, li mostra tots els reialmes de la terra i el seu esplendor i li ofereix dominar sobre el món, és a dir, el poder.

«És propi de la temptació» —diu el Papa— «adoptar una aparença moral, no ens convida directament a fer el mal, això seria molt groller. Fingeix mostrar el millor: abandonar per fi allò que és una il·lusió i emprar eficaçment les nostres forces per a millorar el món.»

En la història tenim exemples d'ideologies que van per aquest camí: una assegurava que la religió era l'opi del poble, un engany als pobres per al conformisme; una altra deia que el perdó és inútil, la humilitat nociva, el poder era l'important i l'Estat podia resoldre els problemes; una tercera, que el capital i el mercat són el veritable Déu que mou el món, el joc de les voluntats individuals a la recerca del plaer de cadascú formant un equilibri que funciona.

A nivell personal la temptació d'apartar Déu del que sembla més urgent porta a vegades a deixar la pregària, els sacraments i la vida de pietat per a més endavant, quan tinguem temps o en tinguem ganes.

El nucli de tota temptació és posar-nos com a protagonistes i donar a Déu un paper secundari en la nostra vida, com si fos un actor de repartiment en la pel·lícula de la nostra existència. L'ensenyament de Jesús és una altre: primer, estimar Déu; segon, estimar el proïsme. És la clau de la superació de qualsevol engany, la clau de la felicitat que només trobem quan la busquem en Déu i en el servei als altres.

† Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

ACTIVITATS DEL SR. ARQUEBISBE

del mes de febrer de 2012

Dimecres 1

A Tiana, presideix la segona jornada de la reunió n. 201 de la Conferència Episcopal Tarraconense (CET).

De dijous 2 a divendres 3

Viatja a Madrid per tal de participar en les Jornades Nacionals de Vicaris i Delegats d'Ensenyament, organitzades per la Comissió Episcopal d'Ensenyament i Catequesi de la CEE.

Dissabte 4

A l'Aula Santa Tecla del Centre Tarraconense El Seminari, presideix la reunió n. 22 del Consell Pastoral Diocesà.

A l'església parroquial de Sant Joan Evangelista de Porrera, administra el sagrament de la confirmació.

Diumenge 5

A l'església parroquial de Sant Pere Apòstol de Torredembarra, administra el sagrament de la confirmació.

Fa la visita pastoral a la Parròquia de Santa Llúcia de Renau, que al seu dia no es va poder fer: visita l'ermita de la Mare de Déu de Loreto i l'Ajuntament, saluda els fidels congregats a l'església parroquial, celebra l'eucaristia estacional i, al casal, comparteix un refrigeri amb els fidels assistents.

Dilluns 6

Rep visites, entre elles alguns delegats i directors de secretariats diocesans.

Al Col·legi La Salle de Tarragona, participa en els actes organitzats amb motiu de l'arribada i acolliment de la imatge de la Mare de Déu del Claustre.

Dimarts 7

A la casa de l'Arquebisbat, presideix la reunió n. 235 del Consell Episcopal.

Presideix la reunió de la comissió coordinadora del Consell del Presbiteri.

A l'església de Sant Antoni de Pàdua de Tarragona, fa l'exposició del Santíssim i administra el sagrament de la reconciliació.

Al Seminari Menor de Tarragona, visita els delegats de missions de les diòcesis catalanes que s'hi troben reunits amb Mons. Joan Piris, bisbe de Lleida i encarregat per a aquest afer de la CET. A continuació, a la capella del Seminari Menor, presideix l'eucaristia, en la qual concelebra Mons. Piris, i, en acabar, comparteix amb tots els sopar.

Dimecres 8

Rep visites, entre d'altres l'equip directiu de la JOC de Catalunya i les Illes amb el seu consiliari nacional amb motiu del recent nomenament de la nova presidenta, Sheila Sánchez Pérez.

Dijous 9

De bon matí viatja cap a Lourdes per tal de participar en la Trobada

europèa de les Comunitats del Cenacle. En arribar-hi, a la tarda, celebra l'eucaristia per a un grup de noies.

Divendres 10

A Lourdes, participa en els actes de la Trobada europea de la Comunitat del Cenacle, i presideix l'eucaristia per als nois.

A la tarda, a l'església de Sant Agustí de Tarragona, celebra l'eucaristia d'inici de la LIII campanya de Mans Unides, que aquest any porta per lema «La salut, dret de tots. Actua!».

Dissabte 11

Al matí, visita Mn. Antoni Virgili a l'hospital de Sant Joan de Reus.

A l'església parroquial de la Puríssima Sang de Reus, presideix l'eucaristia de clausura de la novena amb motiu del Centenari de l'Arxiconfraria de la Mare de Déu de Lourdes.

Marxa a Guissona amb motiu d'una trobada familiar.

Diumenge 12

A l'església parroquial de Santa Maria de Bellvei, administra el sagrament de la confirmació.

A l'església parroquial de Santa Eulàlia de Banyeres del Penedès, celebra l'eucaristia en la solemnitat de la titular de la Parròquia i administra el sagrament de la confirmació.

A la tarda, a l'església parroquial de Santa Maria de Guimerà, presideix la solemne eucaristia dominical en memòria de Mn. Francesc Xavier Camí en el 50è aniversari de la seva mort.

Al Seminari Menor de Tarragona, sopa amb Mons. Juan María Uriarte, bisbe emèrit de Sant Sebastià, que ha vingut per a predicar la tanda diocesana d'exercicis espirituals per a preveres i diaques, i amb l'equip rector del Seminari Menor.

Dilluns 13

A la capella del Santíssim de la Catedral, presideix la missa exequial per Mn. Antoni Virgili Ferrer, canonge.

Rep visites.

Dimarts 14

Rep visites.

A l'església de Sant Antoni de Pàdua de Tarragona, fa l'exposició del Santíssim i administra el sagrament de la reconciliació.

Dimecres 15

A Barcelona, presideix la reunió de delegats d'ensenyament de les diòcesis amb seu a Catalunya (SIERC).

A continuació, a la Sala Pere Casaldàliga de la Llibreria Claret de Barcelona, participa en la presentació del seu últim llibre *Records i esperances*, que realitza el periodista i fotògraf Arturo San Agustín.

Dijous 16

Rep visites.

Divendres 17

Al Seminari Menor de Tarragona, visita els preveres que fan exercicis espirituals, presideix l'eucaristia concelebrada amb Mons. Juan María Uriarte i comparteix amb ells el dinar.

Rep visites.

Dissabte 18

Al Seminari Menor de Tarragona, predica un recés a les laïques amb missió pastoral diocesanes.

A l'església parroquial de Santa Maria de la Bisbal del Penedès, administra el sagrament de la confirmació.

Diumenge 19

A l'església parroquial de Sant Joan Baptista de Tarragona, presideix l'eucaristia amb l'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes i comparteix amb els seus membres el dinar de germanor.

Visita Mn. Xavier Piqué a l'Hospital de Santa Tecla de Tarragona.

Dilluns 20

A la casa diocesana d'exercicis de la Selva del Camp, presideix la jornada de formació permanent per als preveres i diaques.

Dimarts 21

A l'església parroquial de Sant Pere Apòstol de Montbrió del Camp, celebra la missa exequial per Mn. Xavier Piqué Gelonch.

A la casa de l'Arquebisbat, presideix la reunió n. 236 del Consell Episcopal.

A l'església de Sant Antoni de Pàdua de Tarragona, fa l'exposició del Santíssim i administra el sagrament de la reconciliació.

Al Centre Tarraconense El Seminari, s'entrevista amb el Gmà. Héctor, de la comunitat monàstica ecumènica de Taizé, que ha vingut per a fer conèixer la Trobada europea de Taizé, que enguany tindrà lloc a Roma.

Dimecres 22

Rep visites.

A l'església parroquial de Sant Pau de Tarragona, presideix l'eucaristia arxiprestal amb imposició de la cendra.

Dijous 23

Rep visites.

A la sala parroquial de la Parròquia de Santa Maria de Guissona, participa en l'acte de presentació del seu últim llibre, *Records i esperances*, que va anar a càrrec del periodista i escriptor Lluís Foix.

Divendres 24

Rep visites.

Amb motiu de la visita canònica de la superiora general de les Carmelites Tereses de Sant Josep, sor Cecília Barreda, visita el Col·legi del Carme, manté una reunió amb la comunitat i és convidat a dinar.

Al vespre, a l'església de Sant Agustí de Tarragona, participa en l'acte de presentació del cartell de la Setmana Santa 2012, organitzat per l'Agrupació d'Associacions de Setmana Santa de Tarragona.

Dissabte 25

A l'Hospital de Sant Joan de Reus, participa en la Jornada de formació de pastoral de la salut i en el dinar de germanor posterior.

Diumenge 26

A l'Hospital de Sant Joan de Reus, beneeix el nou oratori i celebra l'eucaristia a l'auditori del centre, actes en els quals participa el Sr. Alcalde de Reus i alguns membres de la corporació municipal.

A la Llar Natalis, ubicada en una part de l'edifici de les religioses Oblates del Santíssim Redemptor de Tarragona, fa la benedicció dels locals i visita les diferents estances.

És convidat a dinar per l'Associació de Gogistes Tarragonins que celebren la seva jornada festiva anual.

Dilluns 27

Rep visites.

Dimarts 28

Rep visites.

A l'església de Sant Antoni de Pàdua de Tarragona, fa l'exposició del Santíssim i administra el sagrament de la reconciliació.

Al Centre Tarraconense El Seminari, participa en la presentació del llibre *Un perro verde entre los jóvenes del Papa* de l'escriptor Arturo San Agustín.

Dimecres 29

Rep visites, entre d'altres el Sr. Alcalde de Tarragona.

Al Col·legi de les Teresianes de Tarragona, participa en els actes de comiat de la imatge de la Mare de Déu del Claustre.

A la sala d'actes de l'Antiga Audiència, participa en la presentació del llibre *Præsidium, templum et Ecclesia. Les intervencions arqueològiques a la Catedral de Tarragona*, que recull els continguts de l'exposició temporal que es va presentar l'any 2011 al Museu Bíblic Tarraconense.

Secretaria General i Cancelleria

NOMENAMENTS

del mes de febrer de 2012

El Sr. Arquebisbe, Dr. Jaume Pujol Balcells, ha signat durant el mes de febrer els següents nomenaments:

02/02/2012 Sr. Josep Roig Cisteré, membre del Consell Pastoral Diocesà en representació dels laics de l'arxiprestat del Tarragonès Llevant, per al temps que resta als altres representants dels arxiprestats.

07/02/2012 Sr. Antonio García Bautista, director de Càritas Interparroquial de Reus per a un termini de quatre anys

24/02/2012 Mn. Josep M. Font Solé, membre del Consell del Presbiteri en representació dels preveres del Baix Camp, per al temps que resta als altres membres.

CONVOCATÒRIA

a la reunió n. 23 del Consell del Presbiteri

Benvolgut,

El Sr. Arquebisbe, Dr. Jaume Pujol Balcells, convoca el Consell de Presbiteri per al proper dijous, 8 de març de 2012, a les 10 del matí, a la sala gran del palau arquebisbal.

ORDRE DEL DIA

- 10.00 Pregària i salutació del Sr. Arquebisbe.
- 10.20 TREBALL SOBRE «LA NOVA EVANGELITZACIÓ PER A LA TRANSMISSIÓ DE LA FE CRISTIANA».
- Ponència i presentació del treball a realitzar.
- 10.40 Treball en grups:
- Com podem donar un accent evangelitzador més explícit al que ja estem fent a les parròquies en la pastoral ordinària? (preparació i celebració del matrimoni, petició i preparació del baptisme, reunions de pares de la catequesi, preparació i celebració en ocasió de les exèquies, celebracions importants i amb més participació per devocions i festes populars...)
 - Quin ha de ser el paper del mossèn en les accions evangelitzadores en aquests camps, i quin el dels laics? Com s'haurien de coordinar de manera que vagin en la mateixa direcció i sumin...?
- 11.45 Posada en comú del treball en grups.
- 12.00 Descans.
- 12.30 L'Any de la fe 2012-2013: Indicacions de la Congregació per a la doctrina de la fe per a l'Any de la fe.
- Treball en grups: a partir de les indicacions que ens dóna la Congregació per a la doctrina de la fe en el document que us vam enviar per correu electrònic, concretar quins punts de l'àmbit diocesà i de l'àmbit de les parròquies ens podem comprometre a tirar endavant.
- 13.45 Precs i preguntes. Informacions.
- 14.00 Dinar.

Moderador: Mn. Joaquim Gras Minguella.

Joan Miquel Bravo Alarcón, pvre.
Secretari

Tarragona, 15 de febrer de 2012

TEMES TRACTATS

en la reunió n. 235 del Consell Episcopal

7 de febrer de 2012

- Nomenament del Sr. Antonio García Bautista com a director de Càritas Interparroquial de Reus.

- Preparació de la reunió de la Comissió Coordinadora del Consell del Presbiteri.
- Estudi dels nous Estatuts de Càritas Diocesana de Tarragona.
- Mn. Josep M. Font Solé, consiliari diocesà de Vida Creixent, explica la situació actual i els reptes de futur d'aquest moviment a nivell arxidiocesà.
- Estudi d'una petició de la comunitat ortodoxa russa per tal que els deixem algun lloc de culte on celebrar el seu ritus que no estigui limitat per la disponibilitat horària d'altres celebracions litúrgiques.
- Altres qüestions del govern ordinari de l'arxidiòcesi.

NECROLÒGICA

del Molt Il·ltre Sr. Antoni Virgili Ferrer, canonge

El dia 11 de febrer de 2012 va morir Mn. Antoni Virgili Ferrer, a l'edat de 83 anys. Fins al moment de la seva defunció era vicari judicial i jutge del Tribunal Metropolità de Tarragona, canonge responsable d'affers judicials del Capítol de la Catedral, prevere adscrit a la Prioral de Sant Pere Apòstol de Reus i capellà de la Comunitat de Missioneres Claretianes de Reus.

Llicenciat en dret canònic i teologia, va ser ordenat prevere el dia 31 de maig de 1952 durant el Congrés Eucarístic Internacional de Barcelona. Tot seguit va iniciar el ministeri sacerdotal com a rector de la Parròquia de Sant Roc de l'Argilaga i encarregat de la de Santa Llúcia de Renau. Més endavant va ser nomenat vicari de les parròquies de Sant Pere de Reus, l'any 1954, i, tres anys més tard, de Sant Francesc de la mateixa ciutat. L'any 1961 va ser nomenat encarregat de l'església de Santa Maria de Bonavista, l'any 1983 se li va encarregar la Parròquia de Sant Miquel d'Almòster, i l'any 1984 la de Santa Maria d'Aguiló. El 25 de març de 1985 se li van encarregar *in solidum* amb un altre prevere les esglésies de Santa Maria i de Sant Ramon de Salou, i el dia 6 de setembre de 1994 va ser nomenat rector de la Parròquia de Santa Caterina Verge i Màrtir de Vinyols i els Arcs, fins al 2008.

A part dels càrrecs parroquials, al Tribunal Metropolità de Tarragona havia estat viceprovisor, vicejutge, fiscal substitut i defensor del vincle, i també havia format part del Consell d'Administració de l'Arquebisbat, del Consell del Presbiteri i del Col·legi de Consultors. L'any 1995 va ser membre del concili provincial Tarraconense en representació del Capítol Catedral de Tarragona.

També havia estat consiliari de la FRATER i professor de la Universitat Laboral, de l'Escola de Teologia i després de l'INSAF.

El funeral, presidit pel Sr. Arquebisbe, va tenir lloc el dia 13 de febrer a la capella del Santíssim Sagrament de la Catedral.

Mn. Antoni Virgili, reposi en la pau de Crist!

NECROLÒGICA

de Mn. Xavier Piqué Gelonch, prve.

El dia 20 de febrer de 2012 va morir, després d'una llarga malaltia, Mn. Xavier Piqué Gelonch, a l'edat de 75 anys. Fins al moment de la seva defunció era rector les parròquies de Sant Llorenç Màrtir de Botarell i de Sant Joan Baptista de Vilanova d'Escornalbou, i encarregat de l'església de Sant Joan Baptista de l'Arbocet.

Ordenat prevere el dia 13 de setembre de 1959 a la Catedral de Tarragona, havia estat ecònom de la Parròquia de Sant Llorenç de Gratallops, rector de la Parròquia de Sant Bartomeu de l'Argentera i professor de religió de l'Institut d'Educació Secundària Baix Camp de Reus.

El funeral, presidit pel Sr. Arquebisbe, va tenir lloc dimarts, dia 21 de febrer, a les 11 del matí, a l'església parroquial de Sant Pere Apòstol de Montbrió del Camp.

Mn. Xavier Piqué, reposi en la pau de Crist!

Delegació diocesana

d'associacions de Setmana Santa

CARTA

a les associacions (confraries, congregacions, germandats...), i als rectors i consiliaris

Benvolguts tots i totes,

S'acosta la Setmana Santa i cal que cada associació la prepari bé per a viure-la, i ajudar a viure-la, amb sentit eclesial ple i amb una bona relació i complementarietat entre les celebracions litúrgiques i les manifestacions de religiositat popular.

El gener de l'any passat vam tenir la I Trobada diocesana d'Associacions de Setmana Santa, que va ser molt interessant i participada. A la carta que us vaig enviar amb data de 31 d'octubre de 2011, proposava de fer una Trobada diocesana cada dos o tres anys «a no ser que alguna vegada hi hagi algun motiu extraordinari», us deia.

Doncs bé, aquest motiu extraordinari hi és. El papa Benet XVI ha convocat un ANY DE LA FE per a commemorar els 50 anys del concili ecumènic Vaticà II, que començarà el dia 11 d'octubre.

Per això hem parlat amb el Sr. Arquebisbe, Mons. Jaume Pujol, de fer una segona Trobada diocesana al voltant del començament de l'Any de la fe. Ja ho anunciarem.

També ens hauríem d'animar a fer alguna cosa, com per exemple una exposició, que visibilitzi el que som, totes aquestes associacions de Setmana Santa, a l'arxidiòcesi.

En aquest moment que estem vivint en la nostra societat i en l'Església hem de desitjar que tots nosaltres donem testimoni de ser bons fidels i bons ciutadans accentuant la nostra dimensió evangelitzadora. Per això us recordo els punts que us posava a la carta esmentada i que us demano que els reflexioneu a cada associació, si encara no ho heu fet, i prengueu el compromís de portar-los a la pràctica tant com es pugui. Són els següents: cf. p. 501 d'aquest BUTLLETÍ, corresponent al mes de novembre de 2011.

Bona Quaresma, bona Setmana Santa i bona Pasqua.

Molt cordialment,

Miquel Barbarà Anglès
Delegat

Tarragona, 10 de febrer de 2012

SOLICITE NUESTRO CATÁLOGO GENERAL

Martínez
Artículos Religiosos

desde 1928

San Froilán, 22 - 27001 LUGO - ESPAÑA
Tfnos.: 982 242 107 - 982 253 393 - Fax 982 242 107
e-mail: art-martinez@terra.es - www.almacenesmartinez.com

secció documental

Santa Seu

Congregació per al clergat

EL PREVERE, CONFESSOR I DIRECTOR ESPIRITUAL, MINISTRE DE LA MISERICÒRDIA DIVINA

ÍNDIX

Presentació	125
INTRODUCCIÓ: CAP A LA SANTEDAT (1-6)	127
I. EL MINISTERI DE LA PENITÈNCIA I DE LA RECONCILIACIÓ EN LA PERSPECTIVA DE LA SANTEDAT CRISTIANA	
1. Importància actual, moment de gràcia	
Una invitació urgent (7-8)	129
La missió de Crist operant en l'Església (9-11)	129
Obrir-se a l'amor i a la reconciliació (12-13)	130
El testimoniatge i la dedicació dels pastors (14-18)	130
L'exemple del sant Rector d'Ars (19-20)	132
Ministeri de misericòrdia (21-23)	132
2. Línies fonamentals	
Naturalesa del sagrament de la penitència (24)	133
Celebració pasqual, camí de conversió (25-27)	133
En el camí de santedat (28-31)	134
Un misteri de gràcia (32-35)	135
3. Algunes orientacions pràctiques	
El ministeri de suscitar les disposicions del penitent (36-40)	136
Celebració litúrgica (41-43)	137
Les normes pràctiques establertes per l'Església com a expressió de la caritat pastoral (44-47)	138
Orientar en el camí de santedat en sintonia amb l'acció de l'Esperit Sant (48-50)	139
Disponibilitat ministerial i acolliment paternal (51-57)	139
Una formació renovada i actualitzada dels sacerdots per guiar els fidels en les diverses situacions (58-60)	140
Noves situacions, noves gràcies, nou fervor dels ministres (61-63)	141

II. EL MINISTERI DE LA DIRECCIÓ ESPIRITUAL

1. Importància actual, moment de gràcia

Itinerari històric i actual (64-65)	142
Formació sacerdotal per a aquest acompanyament (66-69)	143
Direcció espiritual i ministeri sacerdotal (70-73)	143
La direcció espiritual que reben els ministres ordenats (74-76)	145

2. Línies fonamentals

Naturalesa i fonament teològic (77)	145
Objectiu específic (78-80)	146
Dinamisme i procés (81-83)	146
En totes les vocacions eclesials (84-86)	147

3. Orientacions pràctiques

Itinerari o camí concret de vida espiritual (87-97)	148
El discerniment de l'Esperit Sant en la direcció espiritual (98-100)	150
Qualitats del «director» (101-105)	151
Qualitats de qui és objecte de direcció espiritual (106-109)	152
Direcció espiritual del sacerdot (110-116)	152
La direcció espiritual en la vida consagrada (117-121)	154
Direcció dels laics (122-124)	155
Harmonia entre els diversos nivells formatius en el camí de la direcció espiritual (125-134)	156

CONCLUSIÓ:

«QUE [...] CRIST QUEDI FORMAT EN VOSALTRES» (Ga 4,19) (135-140)	160
---	-----

APÈNDIX I. EXAMEN DE CONSCIÈNCIA PER ALS SACERDOTS	162
--	-----

APÈNDIX II. PREGÀRIES	165
-----------------------------	-----

ÍNDIX DE MATÈRIES	166
-------------------------	-----

PRESENTACIÓ

«Cal tornar al confessional, com a lloc en el qual celebrar el sagrament de la reconciliació, però també com a lloc on “habitar” més sovint, perquè el fidel pugui trobar misericòrdia, consell i consol, sentir-se estimat i comprès per Déu i experimentar la presència de la misericòrdia divina, al costat de la presència real en l'eucaristia.»¹

Amb aquestes paraules, el sant pare Benet XVI s'adreçava, durant el passat Any Sacerdotal, als confessors, indicant a tots i cada un la importància i la consegüent

¹ BENET XVI, Discurs als participants en el XXI Curs sobre el fur intern organitzat per la Penitenciària Apostòlica, 11 de març de 2010.

urgència apostòlica de redescobrir el sagrament de la reconciliació, tant en qualitat de penitents com en qualitat de ministres.

Junt amb la celebració eucarística diària, la disponibilitat a l'escolta de les confessions sacramentals, l'acollida dels penitents i, quan sigui requerit, l'acompanyament espiritual, són la mesura real de la caritat pastoral del prevere i, amb ella, donen testimoni que s'assumeix amb goig i certesa la identitat pròpia, redefinida pel sagrament de l'orde, que mai no es pot limitar a mera funció.

El prevere és ministre, és a dir, servent i alhora administrador prudent de la divina misericòrdia. A ell queda confiada la gravíssima responsabilitat de «perdonar o retenir els pecats» (cf. Jn 20,23); a través d'ell, els fidels poden viure, en el present de l'Església, per la força de l'Esperit, que és el Senyor i dona la vida, la joiosa experiència del fill pròdig, el qual, quan torna a la casa del pare per vil interès i com a esclau, és acollit i reconstituït en la seva dignitat filial.

On hi ha un confessor a disposició, abans o després arriba un penitent, i on persevera, fins i tot de manera obstinada, la disponibilitat del confessor, arribaran molts penitents!

Redescobrir el sagrament de la reconciliació, com a penitents i com a ministres, és la mesura de la fe autèntica en l'acció salvadora de Déu, que es manifesta amb més eficàcia en el poder de la gràcia que en les estratègies humanes organitzadores d'iniciatives, incloses les pastorals, que a vegades obliden l'essencial.

Acollint amb intensa motivació la crida del Sant Pare i traduint la seva intenció profunda, volem oferir amb aquest material, fruit madur de l'Any Sacerdotal, un instrument útil per a la formació permanent del clergat i una ajuda per a redescobrir el valor imprescindible de la celebració del sagrament de la reconciliació i de la direcció espiritual.

La nova evangelització i la renovació permanent de l'Església, *semper reformanda*, obtenen limfa vital dinàmica de la santificació real de cada membre; santificació que precedeix, postula i és condició de tota eficàcia apostòlica i de la invocada reforma del clergat.

En la generosa celebració del sagrament de la divina misericòrdia, cada prevere està cridat a fer experiència constant de la unitat i de la indispensabilitat del ministeri que se li ha encomanat; aquesta experiència contribuirà a evitar aquestes «fluctuacions d'identitat» que no poques vegades caracteritzen l'existència d'alguns preveres, afavorint l'estupor agraït que, necessàriament, omple el cor de qui, sense mèrit propi, ha estat cridat per Déu, en l'Església, a partir el pa eucarístic i a donar el perdó als homes.

Amb aquests desitjos encomanem la difusió i els fruits d'aquest material a la Santíssima Mare de Déu, Refugi dels pecadors i Mare de la divina gràcia.

Vaticà, 9 de març de 2011, Dimecres de Cendra

Mauro Card. Piacenza, *prefecte*

† Celso Morga Iruzubieta, *Arquebisbe tit. d'Alba marítima, secretari*

INTRODUCCIÓ: CAP A LA SANTE DAT

1. «En tot temps [...] i en tot poble és agradable a Déu tot aquell qui el tem i practica la justícia (cf. Ac 10,35). Però, plagué a Déu de santificar i de salvar els homes no pas d'un a un, sense cap lligam entre ells, ans de constituir-los en poble que el reconegués en veritat i el servís en santedat.»² En el camí cap a la santedat, a la qual el Senyor ens crida (cf. Mt 5,48; Ef 1,4), Déu ha volgut que ens ajudéssim mútuament, fent-nos mediadors en Crist per apropar els germans al seu amor etern. En aquest horitzó de caritat s'insereixen la celebració del sagrament de la penitència i la pràctica de la direcció espiritual, objectes d'aquest document.

Sobre aquest tema, criden la nostra atenció algunes paraules de Benet XVI: «En el nostre temps una de les prioritats pastorals és sens dubte formar directament la consciència dels creients», i afegia el Papa: «A la formació de les consciències contribueix també la “direcció espiritual”. Avui més que mai es necessiten “mestres d'esperit” savis i sants: un servei eclesial important, per al qual sens dubte cal una vitalitat interior que s'ha d'implorar com a do de l'Esperit Sant mitjançant una pregària intensa i prolongada i una preparació específica que cal adquirir amb cura. A més, tots els sacerdots estan cridats a administrar la misericòrdia divina en el sagrament de la penitència, mitjançant el qual perdonen els pecats en nom de Crist i ajuden el penitent a recórrer el camí exigent de la santedat amb consciència recta i informada. Per a poder exercir aquest ministeri indispensable, els preveres han d'alimentar la seva vida espiritual i tenir cura de l'actualització teològica i pastoral permanent.»³ En aquesta línia es presenta aquest material d'ajuda als sacerdots com a ministres de la misericòrdia divina.

L'any dedicat a recordar la figura del sant Rector d'Ars, en el 150è aniversari de la seva mort (1859-2009), ha deixat una empremta inesborrable sobretot en la vida i ministeri dels sacerdots: «El compromís de renovació interior de tots els sacerdots, perquè el seu testimoniatge evangèlic en el món d'avui sigui més intens i incisiu.»⁴

Aquesta renovació interior dels sacerdots ha de comprendre tota la seva vida i tots els camps del seu ministeri, plasmant profundament els seus criteris, motivacions i actituds concretes. La situació actual exigeix el testimoniatge i demana que la identitat sacerdotal es visqui en l'alegria i l'esperança.

2. El ministeri del sagrament de la reconciliació, fortament vinculat al consell o direcció espiritual, tendeix a recuperar, tant en el ministre com en els fidels, l'«itinerari» espiritual apostòlic, com a retorn pasqual al cor del Pare i com a fidelitat al seu projecte d'amor a «tot l'home i tots els homes».⁵ Es tracta d'emprendre de nou, dins seu i en el servei als altres, el camí de relació interpersonal amb Déu i amb els germans, pel que fa a camí de contemplació, perfecció, comunió i missió.

² CONCILI ECUMÈNIC VATICÀ II, Constitució dogmàtica *Lumen gentium*, 9.

³ BENET XVI, Missatge a l'Emm. Card. James Francis Stafford, penitenciencier major, i als participants en la XX edició del curs de la Penitenciària Apostòlica sobre el fur intern, 12 de març de 2009.

⁴ BENET XVI, Carta de proclamació de l'Any Sacerdotal en ocasió del 150è aniversari del *dies natalis* de sant Joan Maria Vianney, 16 de juny de 2009.

⁵ PAU VI, Carta Enc. *Populorum progressio* (26 de març de 1967), 42: AAS 59 (1967), 278.

Encoratjar la pràctica del sagrament de la penitència en tota la seva vitalitat, i també el servei del consell o direcció espiritual, significa viure més autènticament l'«alegria en l'esperança» (cf. Rm 12,12) i, a través d'ella, afavorir l'estima i el respecte de la vida humana integral, la recuperació de la família, l'orientació dels joves, el naixement de les vocacions i el valor del sacerdoti viscut i de la comunió eclesial i universal.

3. El ministeri del sagrament de la reconciliació en relació amb la direcció espiritual és urgència d'amor: «L'amor del Crist ens empeny: hem comprès que un ha mort per tots, i això vol dir que tots han mort amb ell. I ell ha mort per tots perquè els qui viuen ja no visquin per a ells mateixos, sinó per a aquell qui ha mort i ressuscitat per tots ells» (2Co 5,14-15). Això pressuposa un lliurament particular perquè veritablement els seguidors de Crist «ja no visquin per a ells mateixos» (*ibid.*), sinó que es realitzin en la caritat i en la veritat.

Tot el treball pastoral de l'apòstol Pau, amb les seves dificultats comparades als «dolors de part», es pot resumir en la urgència de «formar Crist» (cf. Ga 4,19) en cada un dels fidels. El seu objectiu era «fer a tots els homes perfectes en Crist» (Col 1,28), sense limitacions i sense límits.

4. El ministeri de la reconciliació i el servei del consell o direcció espiritual s'insereixen en el context de la crida universal a la santedat com a plenitud de la vida cristiana i «perfecció de la caritat».⁶ La caritat pastoral en la veritat de la identitat sacerdotal ha de conduir el sacerdot a projectar tots els seus ministeris cap a la perspectiva de la santedat, que és harmonització de pastoral profètica, litúrgica i diaconal.⁷

És part integrant del ministeri sacerdotal estar disponibles per a orientar a tots els batejats cap a la perfecció de la caritat.

5. El sacerdot ministre, com a servidor del misteri pasqual que ell anuncia, celebra i comunica, està cridat a ser confessor i guia espiritual, com a instrument de Crist, partint també de la pròpia experiència. Ell és ministre del sagrament de la reconciliació i servidor de la direcció espiritual i és, alhora, beneficiari d'aquests dos instruments de santificació per a la seva renovació espiritual i apostòlica personal.

6. Aquest «material d'ajuda» pretén oferir alguns exemples senzills, factibles i generadors d'esperança, que fan referència a nombrosos documents eclesials (esmentats en els diversos punts) per a una eventual consulta. No es tracta d'una casuística, sinó d'un servei actualitzat d'esperança i d'encoratjament.

⁶ CONC. ECUM. VAT. II, Constitució dogmàtica *Lumen gentium*, 40.

⁷ Cf. JOAN PAU II, Carta apostòlica *Novo millennio ineunte* (6 de gener de 2001), 30: AAS 93 (2001), 287.

I. EL MINISTERI DE LA PENITÈNCIA I DE LA RECONCILIACIÓ EN LA PERSPECTIVA DE LA SANTE DAT CRISTIANA

1. Importància actual, moment de gràcia

Una invitació urgent

7. A l'inici del tercer mil·lenni, Joan Pau II escrivia: «Desitjo demanar, a més, una renovada valentia pastoral [...] per a proposar de manera convincent i eficaç la pràctica del sagrament de la reconciliació.»⁸ El mateix Papa afirmava successivament que la seva preocupació era «reforçar sol·lícitament el sagrament de la reconciliació, fins i tot com a exigència de caritat autèntica i justícia pastoral veritable», recordant que «tot fidel, amb les disposicions interiors, té dret a rebre personalment la gràcia sacramental».⁹

8. L'Església no sols anuncia la conversió i el perdó, sinó que alhora és signe portador de reconciliació amb Déu i amb els germans. La celebració del sagrament de la reconciliació s'insereix en el context de tota la vida eclesial, sobretot en relació amb el misteri pasqual celebrat a l'eucaristia, i fa referència al baptisme viscut i a la confirmació, i a les exigències del manament de l'amor. És sempre una celebració joiosa de l'amor de Déu que es dona a si mateix, destruint el nostre pecat quan el reconeixem humilment.

La missió de Crist operant en l'Església

9. La missió eclesial és un procés harmònic d'anunci, celebració i comunicació del perdó, en particular quan se celebra el sagrament de la reconciliació, que és fruit i do de la Pasqua del Senyor ressuscitat, present en la seva Església: «Rebeu l'Esperit Sant. A qui perdonareu els pecats, li quedaran perdonats; a qui els retindreu, li quedaran retinguts» (Jn 20,22-23).

L'alegria del perdó es converteix en actitud de gratitud i generositat en el camí de la santificació i de la missió. Qui ha experimentat el perdó, desitja que d'altres puguin arribar a aquest encontre amb Crist Bon Pastor. Per tant, els ministres d'aquest sagrament, perquè ells mateixos experimenten la bellesa d'aquest encontre sacramental, es fan més disponibles a oferir aquest servei humil, ardu, pacient i joiós.

10. La pràctica concreta, alegre, confiada i compromesa del sagrament de la reconciliació, manifesta el nivell en què un creient i una comunitat són evangelitzats. «La pràctica de la confessió sacramental, en el context de la comunió dels sants que ajuda de diverses maneres a apropar els homes a Crist, és un acte de fe en el misteri de la redempció i de la seva realització en l'Església.»¹⁰

En el sagrament de la penitència, fruit de la sang redemptora del Senyor, experimentem que Crist «fou entregat per perdonar-nos els pecats i ressuscitat

⁸ JOAN PAU II, Carta apostòlica *Novo millennio ineunte*, 37: l.c., 292.

⁹ JOAN PAU II, Carta apostòlica *Motu Proprio Misericordia Dei*, sobre alguns aspectes de la celebració del sagrament de la penitència (7 d'abril de 2002): AAS 94 (2002), 453.

¹⁰ JOAN PAU II, Butlla *Aperite portas Redemptori* (6 de gener de 1983), 6: AAS 75 (1983), 96.

per fer-nos justos» (Rm 4,25). Per tant, sant Pau podia afirmar que Déu «ens ha reconciliat amb ell mateix per Crist i ens ha confiat a nosaltres aquest servei de la reconciliació» (2Co 5,18).

11. La reconciliació amb Déu és inseparable de la reconciliació amb els germans (cf. Mt 5,24-25). Aquesta reconciliació no és possible sense purificar, d'alguna manera, el propi cor. Però tota reconciliació prové de Déu, perquè és ell qui «perdona les culpes» (Sl 103,3). Quan es rep el perdó de Déu, el cor humà aprèn millor a perdonar i reconciliar-se amb els germans.

Obrir-se a l'amor i a la reconciliació

12. Crist impulsa cap a un amor cada vegada més fidel i, per tant, cap a un canvi més profund (cf. Ap 2,16), perquè la vida cristiana tingui els mateixos sentiments que ell va tenir (cf. Fil 2,5). La celebració, si fos necessari també comunitària, del sagrament de la penitència amb la confessió personal dels pecats, és una gran ajuda per a viure la realitat eclesial de la comunió dels sants.

13. Es va cap a la «reconciliació» plena segons el parenostre, les benaurances i el manament de l'amor. És un camí de purificació dels pecats i també un itinerari cap a la identificació amb Crist.

Aquest camí penitencial és avui i sempre de summa importància, com a fonament per a construir una societat que visqui la comunió. «La saviesa de l'Església ha convidat sempre a no oblidar la realitat del pecat original, fins i tot en la interpretació dels fenòmens socials i en la construcció de la societat: ignorar que l'home té una naturalesa ferida, inclinada al mal, dóna lloc a greus errors en el camp de l'educació, de la política, de l'acció social i dels costums.»¹¹

El testimoniatge i la dedicació dels pastors

14. En totes les èpoques de la història eclesial es troben figures sacerdotals que són models de confessors o de directors espirituals. L'exhortació apostòlica *Reconciliatio et poenitentia* (1984) recorda sant Joan Nepomucè, sant Joan Maria Vianney, sant Josep Cafasso i sant Leopold di Castelnuovo. Benet XVI, en un discurs a la Penitenciària Apostòlica,¹² hi afegeix sant Pio de Pietrelcina.

Recordant aquestes figures sacerdotals, Joan Pau II afegeix: «Però jo vull retre homenatge també a la innombrable multitud de confessors sants i gairebé sempre anònims, als quals es deu la salvació de tantes ànimes ajudades per ells en la seva conversió, en la lluita contra el pecat i les temptacions, en el progrés espiritual i, en definitiva, en la santificació. No dubto a dir que fins i tot els grans sants canonitzats han sortit generalment d'aquells confessionaris, i amb els sants, el patrimoni espiritual de l'Església i la florida mateixa d'una civilització impregnada d'esperit cristià. Honor, doncs, a aquest exèrcit silenciós de germans nostres que han servit

¹¹ BENET XVI, Carta Enc. *Caritas in veritate*, 34. L'Encíclica cita el Catecisme de l'Església catòlica, 407.

¹² BENET XVI, Discurs als penitenciers de les quatre basíliques pontificies romanes (19 de febrer de 2007): AAS 99 (2007), 252.

bé i serveixen cada dia a la causa de la reconciliació mitjançant el ministeri de la penitència sacramental.»¹³

15. En moltes Esglésies particulars, sobretot a les basíliques menors, a les catedrals, als santuaris i en algunes parròquies més cèntriques de les grans ciutats, s'observa actualment una resposta molt positiva per part dels fidels a l'esforç dels pastors d'oferir un servei assidu del sagrament del perdó. Si «amb el sagrament de la penitència [els ministres] reconcilien els pecadors amb Déu i amb l'Església»,¹⁴ aquesta mateixa celebració penitencial pot donar lloc al servei de la direcció o consell espiritual.

16. Els *munera* sacerdotals estan fortament vinculats entre ells, en benefici de la vida espiritual dels fidels. «Els preveres són, en l'Església i per a l'Església, una representació sacramental de Jesucrist, cap i pastor, proclamen amb autoritat la seva paraula; renoven els seus gestos de perdó i d'oferiment de la salvació, principalment amb el baptisme, la penitència i l'eucaristia, exerceixen, fins al do total d'ells mateixos, la cura amorosa del ramat, al qual congreguen en la unitat i condueixen al Pare per mitjà de Crist en l'Esperit.»¹⁵

17. Per això, la mateixa exhortació apostòlica *Pastores dabo vobis* convida els ministres a fer ús d'aquesta pràctica, com a garantia de la seva vida espiritual: «Vull dedicar unes paraules al sagrament de la penitència. Els ministres són els sacerdots, però n'han de ser també els beneficiaris, fent-se testimonis de la misericòrdia de Déu pels pecadors.» I repeteix el que havia escrit en l'exhortació *Reconciliatio et pœnitentia*: «La vida espiritual i pastoral del sacerdot, com la dels seus germans laics i religiosos, depèn, per la seva qualitat i fervor, de l'assídua i conscient pràctica personal del sagrament de la penitència [...]. En un sacerdot que no es confessa o que es confessa malament, el seu ésser com a sacerdot i el seu ministeri se'n ressentiran molt aviat, i se n'adonarà també la comunitat de la qual és pastor.»¹⁶ Però quan sóc agraït perquè Déu em perdona sempre, com ho escrivia Benet XVI, «deixant-me perdonar, apreng també a perdonar els altres».¹⁷

18. La fecunditat apostòlica prové de la misericòrdia de Déu. Per això, els plans pastorals són escassament eficaços si se subestima la pràctica sacramental de la penitència: «S'ha de posar gran interès en la pastoral d'aquest sagrament de l'Església, font de reconciliació, de pau i d'alegria per a tots nosaltres, necessitats de la misericòrdia del Senyor i del guariment de les ferides del pecat [...]. El Bisbe ha de recordar a tots els qui per ofici tenen cura d'ànimes el deure de donar als fidels l'oportunitat d'acudir a la confessió individual. I es tindrà cura de verificar que es donin als fidels les màximes facilitats per a poder-se confessar. Considerada a la llum de la Tradició i del Magisteri de l'Església la unió íntima entre el sagrament

¹³ JOAN PAU II, Ex. Ap. *Reconciliatio et pœnitentia* (2 de desembre de 1984), 29; AAS 77 (1985), 255-256.

¹⁴ CONC. ECUM. VAT. II, Decret *Presbyterorum ordinis*, 5.

¹⁵ JOAN PAU II, Ex. Ap. *Pastores dabo vobis* (25 de març de 1992), 15; AAS 84 (1992), 680.

¹⁶ *Ibidem*, n. 26; l.c. 699; cita l'Ex. Ap. *Reconciliatio et pœnitentia*, n. 31.

¹⁷ BENET XVI, Carta als seminaristes, 18 d'octubre de 2010, 3.

de la reconciliació i la participació en l'eucaristia, és cada vegada més necessari formar la consciència dels fidels perquè participin dignament i fructuosament en el banquet eucarístic en estat de gràcia.»¹⁸

L'exemple del sant Rector d'Ars

19. L'exemple del sant Rector d'Ars és molt actual. La situació històrica d'aquell moment no era fàcil, a causa de les guerres, de la persecució, de les idees materialistes i secularitzadores. Quan va arribar a la parròquia era molt escassa la freqüència dels fidels al sagrament de la penitència. En els últims anys de la seva vida, la freqüència va arribar a ser massiva, fins i tot de fidels provinents d'altres diòcesis. Per al sant Rector, el ministeri de la reconciliació va ser «un llarg martiri» que «va produir fruits molt abundants i vigorosos». Davant la condició de pecat, deia, «no se sap què fer, no es pot fer res sinó plorar i resar». Però ell «vivía només per als pobres pecadors amb l'esperança de veure'ls convertir-se i plorar».¹⁹ La confessió freqüent, fins i tot sense pecat greu, és un mitjà recomanat constantment per l'Església per tal de progressar en la vida cristiana²⁰

20. Joan Pau II, a la Carta del Dijous Sant de 1986 als sacerdots, per commemorar el segon centenari del naixement del sant Rector, reconeixia que «és sens dubte el seu lliurament incansable al sagrament de la penitència que ha posat de manifest el carisma principal del Rector d'Ars i li ha donat justament la fama. És bo que aquest exemple ens impulsi avui a restituir al ministeri de la reconciliació tota la importància que li correspon». El fet mateix que un gran nombre de persones «per diverses raons semblen abstenir-se totalment de la confessió, fa urgent una pastoral del sagrament de la reconciliació, que ajudi els cristians a redescobrir les exigències d'una veritable relació amb Déu, el sentit del pecat que ens tanca a Déu i als germans, la necessitat de convertir-se i de rebre, en l'Església, el perdó com un do gratuït del Senyor, i també les condicions que ajudin a celebrar millor el sagrament, superant així els prejudicis, els falsos temors i les rutines. Una situació d'aquest tipus requereix al mateix temps que estiguem molt disponibles per a aquest ministeri del perdó, disposats a dedicar el temps i l'atenció necessaris i, diria també, a donar-li la prioritat sobre altres activitats. D'aquesta manera, els fidels mateixos seran la recompensa a l'esforç que, com el Rector d'Ars, els dediquem».²¹

Ministeri de misericòrdia

21. El ministeri de la reconciliació, exercit amb gran disponibilitat, contribuirà a aprofundir el significat de l'amor de Déu, recuperant precisament el sentit del pecat i de les imperfeccions com a obstacles a l'amor veritable. Quan es perd el sentit del pecat, es trenca l'equilibri interior en el cor i es dona origen a contradiccions i conflictes en la societat humana. Només la pau d'un cor unificat pot esborrar guerres i tensions. «Els desequilibris que fatiguen el món modern estan connectats

¹⁸ JOAN PAU II, Ex. Ap. *Pastores gregis* (16 d'octubre de 2003), 39: AAS 96 (2004), 876-877.

¹⁹ BEAT JOAN XXIII, Carta encíclica *Sacerdotii nostri primordia*, 85, 88, 90: AAS 51 (1959), 573-574.

²⁰ Cf. *ibidem*, n. 95: *l.c.*, 574-575.

²¹ JOAN PAU II, Carta als sacerdots en el Dijous Sant de 1986, 7: AAS 78 (1986), 695.

amb aquest altre desequilibri fonamental que enfonsa les seves arrels en el cor humà. Són molts els elements que es combaten a l'interior mateix de l'home.»²²

22. Aquest servei de reconciliació, exercit amb autenticitat, convidarà a viure en sintonia amb els sentiments del cor de Crist. És una «prioritat» pastoral, en tant que és viure la caritat del Bon Pastor, viure «el seu amor al Pare en l'Esperit Sant, el seu amor als homes fins la immolació lliurant la vida».²³ Per retornar a Déu Amor, cal convidar a reconèixer el propi pecat, sabent que «Déu és més gran que la nostra consciència» (1Jn 3,20). D'aquí es deriva l'alegria pasqual de la conversió, que ha suscitat sants i missioners en totes les èpoques.

23. Aquesta actualitat del sagrament de la reconciliació es presenta també en la realitat de l'Església peregrina, que sent «santa i necessitada de purificació, avança contínuament pel camí de la penitència i de la renovació».²⁴ Per això l'Església mira Maria, que «en aquest món brilla com senyal d'esperança segura i de consol per al poble de Déu peregrí, fins que arribi el dia del Senyor».²⁵

2. Línies fonamentals

Naturalesa del sagrament de la penitència

24. El sagrament del perdó és un signe eficaç de la presència, de la paraula i de l'acció salvadora de Crist redemptor. En ell, el Senyor mateix perllonga les seves paraules de perdó en les paraules del seu ministre mentre, alhora, transforma i eleva l'actitud del penitent que es reconeix pecador i demana perdó amb el propòsit d'expiació i correcció. En ell s'actualitza la sorpresa del fill pròdig en la trobada amb el Pare que perdona i fa festa pel retorn del fill estimat (cf. Lc 15,22).

Celebració pasqual, camí de conversió

25. La celebració del sagrament és essencialment litúrgica, festiva i joiosa, quan es dirigeix, sota la guia de l'Esperit Sant, al retrobament amb el Pare i amb el Bon Pastor. Jesús va voler descriure aquest perdó amb els colors de la festa i de l'alegria (cf. Lc 15,5-7.9-10.22-32). Es fa, així, més comprensible i més desitjable la celebració freqüent i periòdica del sagrament de la reconciliació. A Crist se'l troba voluntàriament en aquest sagrament quan s'ha après a trobar-lo habitualment en l'eucaristia, en la Paraula viva, en la comunitat, en cada germà i també en la pobresa del propi cor.²⁶

26. En aquest sagrament se celebra la crida a la conversió com a retorn al Pare (cf. Lc 15,18). Es diu sagrament de la *penitència* perquè «consagra una decisió personal

²² CONC. ECUM. VAT. II, Constitució pastoral *Gaudium et spes*, 10.

²³ JOAN PAU II, Ex. Ap. *Pastores dabo vobis*, 49: 745.

²⁴ CONC. ECUM. VAT. II, Constitució dogmàtica *Lumen gentium*, 8.

²⁵ *Ibidem*, n. 68.

²⁶ «El sagrament de la penitència, que té tanta importància en la vida del cristià, fa actual l'eficàcia redemptora del misteri pasqual de Crist.»: BENET XVI, Discurs als penitenciers de les quatre basiliques pontifícies romanes (19 de febrer de 2007): *L.c.* 250.

i eclesial de conversió, de penediment i de satisfacció».²⁷ Es diu també sagrament de la *confessió* «perquè el reconeixement, la confessió dels pecats davant el prevere, és un element essencial d'aquest sagrament. En un sentit profund, aquest sagrament és també una “confessió”, reconeixement i lloança de la santedat de Déu i de la seva misericòrdia amb l'home pecador».²⁸ I es diu sagrament del *perdó* «perquè, per l'absolució sacramental del prevere, Déu concedeix al penitent “el perdó i la pau”», i de la *reconciliació*, perquè «dóna al pecador l'amor de Déu que reconcilia».²⁹

27. La celebració sacramental de la «conversió» està vinculada a un esforç per respondre a l'amor de Déu. Per això, la crida a la conversió és «una part essencial de l'anunci del Regne».³⁰ Així el cristià s'insereix en el «moviment del “cor penedit” (Sl 51,19), atret i mogut per la gràcia (cf. Jn 6,44; 12,32) a respondre a l'amor misericordiós de Déu que ha estat el primer a estimar-nos (cf. 1Jn 4,10)».³¹

En el camí de santedat

28. Es tracta d'un itinerari cap a la santedat requerida i feta possible pel baptisme, la confirmació, l'eucaristia i la paraula de Déu. Així s'actua la realitat ministerial de gràcia que sant Pau descrivia amb aquestes paraules: «Som ambaixadors de Crist, i Déu mateix us exhorta a través nostre. Us ho demanem en nom de Crist: reconcilieu-vos amb Déu!» (2Co 5,20). La invitació de l'Apòstol tenia com a motivació especial el fet que Déu «per nosaltres, li va carregar [a Crist] el pecat, perquè gràcies a ell experimentéssim la seva justícia salvadora» (2Co 5,21). D'aquesta manera, «lliures de l'esclavatge del pecat [...], obtindreu el fruit d'una vida santa» (Rm 6,22).

29. És possible entrar en aquesta dinàmica d'experiència del perdó misericordiós de Déu des de la infància i abans de la primera comunió, també per part d'ànimes innocents mogudes per una actitud de confiança i alegria filial.³² Cal preparar les ànimes per a aquesta finalitat amb una catequesi adequada sobre el sagrament de la penitència abans de rebre la primera comunió.

30. Quan s'entra en aquesta dinàmica evangèlica del perdó, és fàcil comprendre la importància de confessar els pecats lleus i les imperfeccions, com a decisió de «progressar en la vida de l'Esperit» i amb el desig de transformar la pròpia vida en expressió de la misericòrdia divina envers els altres.³³ D'aquesta manera s'entra en sintonia amb els sentiments de Crist «que, tot sol, va expiar els nostres pecats» (cf. Rm 3,25; 1Jn 2,1-2)».³⁴

31. Quan el sacerdot és conscient d'aquesta realitat de gràcia, no pot no encoratjar els fidels a acostar-se al sagrament de la penitència. Llavors «el sacerdot compleix

²⁷ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 1423 b.

²⁸ *Ibidem*, n. 1424.

²⁹ *Ibidem*; cf. 2Co 5,20; Mt 5,24.

³⁰ *Ibidem*, n. 1427.

³¹ *Ibidem*, n. 1428.

³² Cf. JOAN PAU II, Al·locució als seminaristes iugoslaus, 26 d'abril de 1985.

³³ Cf. *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 1458.

³⁴ *Ibidem*, n. 1460.

el ministeri del Bon Pastor que busca l'ovella perduda, el del Bon Samarità que guareix les ferides, del Pare que espera el fill pròdig i l'acull quan torna, del jutge just que no fa accepció de persones i que emet un judici just i misericordiós a la vegada. En resum, el prevere és el signe i l'instrument de l'amor misericordiós de Déu envers el pecador».³⁵ «El bon pastor busca l'ovella esgarriada. I quan la troba se la posa sobre les espatlles que van portar la fusta de la creu, i la porta de nou a la vida de l'eternitat.»³⁶

Un misteri de gràcia

32. El respecte del «secret sacramental» indica que la celebració penitencial és una realitat de gràcia, l'itinerari està ja «marcat» en el cor de Jesús, en una profunda amistat amb ell. D'aquesta manera, el misteri i la dignitat de l'home llueixen, una vegada més, a la llum del misteri de Crist.³⁷

Els efectes de la gràcia del sagrament de la penitència consisteixen en la reconciliació amb Déu (recuperant la pau i l'amistat amb ell), la reconciliació amb l'Església (reintegrant en la comunió dels sants) i la reconciliació amb un mateix (unificant el propi cor). Com a conseqüència, el penitent «es reconcilia amb els germans, agredits i lesionats per ell d'alguna manera, es reconcilia amb l'Església, es reconcilia amb tota la creació».³⁸

33. La dignitat del penitent emergeix en la celebració sacramental, en la qual manifesta la pròpia autenticitat (conversió) i el mateix sentiment. En efecte, «ell s'insereix, amb els seus actes, en la celebració del sagrament, que es compleix també amb les paraules de l'absolució, pronunciades pel ministre en el nom de Crist».³⁹ Per això es pot afirmar que «el fidel, mentre realitza en la seva vida l'experiència de la misericòrdia de Déu i la proclama, celebra amb el sacerdot la litúrgia de l'Església, que contínuament es converteix i es renova».⁴⁰

34. La celebració del sagrament actualitza una història de gràcia que prové del Senyor. «Al llarg de la història i en la praxi constant de l'Església, el “servei de la reconciliació” (2Co 5,18), concedit mitjançant els sagraments del baptisme i de la penitència, s'ha vist sempre com una tasca pastoral molt rellevant, realitzada per obediència al manament de Jesús com a part essencial del ministeri sacerdotal.»⁴¹

³⁵ *Ibidem*, n. 1465.

³⁶ SANT GREGORI NAZIANZÈ, Sermó 45.

³⁷ Cfr. CONC. ECUM. VAT. II, Constitució pastoral *Gaudium et spes*, 22. El ministeri de la reconciliació «ha de ser protegit en la seva sacralitat, no només per motius teològics, jurídics, psicològics, en els quals m'he detingut en anàlogues al·locucions precedents, sinó també pel respecte amorós que es deu al seu caràcter de relació íntima entre el fidel i Déu»: JOAN PAU II, Discurs a la Penitenciària Apostòlica (12 de març de 1994), 3: AAS 87 (1995), 76; cf. *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 1467.

³⁸ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 1469; cfr. JOAN PAU II, Ex. Ap. *Reconciliatio et penitentia*, 31, V: *I.c.*, 265.

³⁹ RITUALE ROMANUM - *Ordo pœnitentiæ* (2 de desembre de 1973), *Prœnotanda* 11: *editio typica* (1974), p. 15-16.

⁴⁰ *Ibidem*.

⁴¹ JOAN PAU II, Carta apostòlica *Motu Proprio Misericordia Dei: I.c.*, 452.

35. És un camí «sacramental», com a signe eficaç de gràcia, que forma part de la sacramentalitat de l'Església. És també el camí traçat pel parenostre, en el qual demanem perdó mentre oferim el nostre perdó. D'aquesta experiència de reconciliació neix en el cor del creient un anhel de pau per a tota la humanitat: «L'anhel del cristià és que tota la família humana pugui invocar Déu com "Pare nostre!"».⁴²

3. Algunes orientacions pràctiques

El ministeri de suscitar les disposicions del penitent

36. L'actitud de reconciliació i penitència o «conversió», des dels inicis de l'Església, s'expressa de maneres diverses i en moments diversos: la celebració eucarística, els temps litúrgics particulars (com la Quaresma), l'examen de consciència, la pregària filial, l'almoïna, el sacrifici, etc. Però el moment privilegiat és la celebració del sagrament de la penitència o reconciliació, on es dóna, per part del penitent, la contrició, la confessió i la satisfacció, i, per part del ministre, l'absolució amb la invitació a obrir-se més a l'amor.

37. La confessió clara, senzilla i íntegra dels propis pecats recupera la comunió amb Déu i amb els germans, sobretot en la comunitat eclesial. La «conversió» com a retorn als projectes del Pare, implica el penediment sincer i, per tant, l'acusació i la disposició a expiar o reparar la pròpia conducta. Així es torna a orientar l'existència cap al camí de l'amor a Déu i al proïsme.

38. El penitent, davant Crist ressuscitat present en el sagrament (i també en el ministre), confessa el mateix pecat, expressa el seu penediment i es compromet a expiar i a corregir-se. La gràcia del sagrament de la reconciliació és gràcia de perdó que arriba fins a l'arrel del pecat comès després del baptisme i guareix les imperfeccions i les desviacions, donant al creient la força de «convertir-se» o d'obrir-se més a la perfecció de l'amor.

39. Els gestos exteriors amb els quals es pot expressar aquesta actitud interior penitencial són múltiples: pregària, almoïna, sacrifici, santificació dels temps litúrgics, etc. Però «la conversió i la penitència quotidianes tenen la font i l'aliment en l'eucaristia».⁴³ En la celebració del sagrament de la penitència s'experimenta el camí del retorn descrit per Jesús en la paràbola del fill pròdig: «Únicament el cor del Crist, que coneix la profunditat de l'amor del seu Pare, podia revelar-nos l'abisme de la seva misericòrdia d'una manera tan plena de simplicitat i de bellesa.»⁴⁴

40. Aquesta gràcia de Déu, que ha tingut la iniciativa d'estimar-nos, fa que el penitent pugui complir aquests gestos. L'examen de consciència es realitza a la llum de l'amor de Déu i de la seva Paraula. Reconeixent el seu pecat, el pecador n'assumeix la responsabilitat i, mogut per la gràcia, manifesta el seu dolor i avorriment del pecat, sobretot davant Déu que ens estima i jutja amb misericòrdia

⁴² BENET XVI, Carta Enc. *Caritas in veritate*, 79.

⁴³ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 1436.

⁴⁴ *Ibidem*, n. 1439.

les nostres accions. El reconeixement i l'acusació integral dels pecats al sacerdot, amb senzillesa i claredat, forma part, doncs, de l'acció de l'Esperit d'amor, que va més enllà del dolor de contrició (per amor) o d'atrició (per por de la justícia divina).

Celebració litúrgica

41. La celebració del sagrament de la reconciliació és un acte litúrgic que, segons el ritu de la penitència, es desenvolupa partint d'una salutació i d'una benedicció, als quals segueix la lectura o recitació de la paraula de Déu, la invitació al penediment, la confessió, consells i exhortacions, la imposició i acceptació de la penitència, l'absolució dels pecats, l'acció de gràcies i la benedicció de comiat.⁴⁵ El lloc visible i decorós del confessorari, «proveït d'una reixeta fixa entre el penitent i el confessor, que puguin utilitzar lliurement els fidels que així ho desitgin»⁴⁶ constitueix una ajuda per a ambdós.

42. La forma ordinària de celebrar la confessió, és a dir, la confessió individual, també quan està precedida per una preparació comunitària, és una oportunitat excel·lent per a convidar a la santedat i, per tant, a una eventual direcció espiritual (amb el mateix confessor o amb una altra persona). «Gràcies també a la seva índole individual, la primera forma de celebració permet associar el sagrament de la penitència a alguna cosa diferent, però conciliable amb això: em refereixo a la direcció espiritual. És doncs cert que la decisió i l'afany personal estan clarament significats i promoguts en aquesta primera forma.»⁴⁷ «Quan sigui possible, és convenient també que, en moments particulars de l'any, o quan se'n presenti l'oportunitat, la confessió individual de diversos penitents tingui lloc dins de celebracions penitencials, com ho preveu el ritual, respectant les diferents tradicions litúrgiques i donant una major amplitud a la celebració de la Paraula amb lectures apropiades.»⁴⁸

43. Encara que «en casos de necessitat greu es pot recórrer a la celebració comunitària de la reconciliació amb confessió general i absolució general», segons les normes del Dret, «els fidels, perquè l'absolució sigui vàlida, han de tenir el propòsit de confessar individualment els seus pecats greus en el moment oportú».⁴⁹ Jutjar si concorren les condicions requerides d'acord amb la norma del dret correspon al bisbe diocesà, el qual, «tenint en compte els criteris convinguts amb els altres membres de la Conferència Episcopal, pot determinar els casos en què hi ha aquesta necessitat».⁵⁰

Per això, «la confessió individual i íntegra seguida de l'absolució segueix essent l'única manera ordinària per la qual els fidels es reconcilien amb Déu i l'Església, excepte si una impossibilitat física o moral dispensa d'aquesta confessió. [...] La

⁴⁵ Cf. BENET XVI, Ex. Ap. postsinodal *Verbum Domini*, 61.

⁴⁶ Codi de Dret Canònic, (CDC), c. 964 §2.

⁴⁷ JOAN PAU II, Ex. Ap. *Reconciliatio et paenitentia*, 32: *l.c.*, 267-268.

⁴⁸ BENET XVI, Ex. Ap. postsinodal *Verbum Domini*, 61.

⁴⁹ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 1483; cf. CDC, c. 962 §1; *Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium* (CCEO), c. 721.

⁵⁰ CDC, c. 961 §2; cf. CCEO, c. 720.

confessió personal és la forma més significativa de la reconciliació amb Déu i amb l'Església».⁵¹

Les normes pràctiques establertes per l'Església com a expressió de la caritat pastoral

44. En els cànons del Codi de Dret Canònic es troben orientacions pràctiques sobre la confessió individual i la celebració comunitària,⁵² i sobre el lloc i manera de disposar el confessionari.⁵³ Pel que fa als ministres, es refereixen normes garantides per la tradició eclesial i per l'experiència, com la facultat de confessar ordinàriament i la facultat d'absoldre en alguns casos especials.⁵⁴ Cal atènyer-se, en tot, als criteris de l'Església sobre la doctrina moral.⁵⁵ Cal comportar-se sempre com servidors justos i misericordiosos, i així proveir «l'honor de Déu i la salvació de les ànimes».⁵⁶

45. Aquestes normes ajuden també a actuar amb la prudència deguda «segons la condició i l'edat del penitent»,⁵⁷ tant per demanar com per oferir orientacions pràctiques i indicar una «satisfacció [...] convenient».⁵⁸ Exactament en aquest context del misteri de la gràcia divina i del cor humà s'enquadra millor el «secret» sacramental.⁵⁹

Altres normes ofereixen alguns elements per a ajudar els penitents a confessar amb claredat, per exemple la referència al nombre i espècie dels pecats greus,⁶⁰ indicant els temps més oportuns, els mitjans concrets (quins poden ser, en quina ocasió, els intèrprets) i sobretot la llibertat de confessar amb els ministres aprovats i que ells poden escollir.⁶¹

46. En el Ritu de la penitència es troben orientacions doctrinals i normes pràctiques semblants: preparació del sacerdot, acollida, celebració amb tots els seus detalls. Aquestes orientacions ajudaran el penitent a plasmar la seva vida a la gràcia rebuda. Per això la celebració comunitària, amb absolució individual, constitueix una gran ajuda a la confessió individual, que és sempre la forma ordinària de la celebració del sagrament de la penitència.

⁵¹ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 1484

⁵² Cf. CDC, c. 959-963, i CCEO, c. 718-721.

⁵³ CDC, c. 964: «§1. El lloc propi per oir confessions és una església o un oratori. §2. La Conferència Episcopal ha de dictar normes sobre el confessionari, tenint en compte que sempre n'hi hagi en lloc visible, amb reixa fixa entre el penitent i el confessor, perquè els fidels que ho vulguin puguin usar-los lliurement. §3. No s'han de rebre confessions fora del confessionari, si no hi ha una causa justa.» Cf. també CCEO, c. 736 §1.

⁵⁴ Cf. CDC, c. 965-977, i CCEO, c. 722-730.

⁵⁵ Cf. CDC, c. 978 §2.

⁵⁶ CDC, c. 978 §1; CCEO, c. 732 §2.

⁵⁷ CDC, c. 979.

⁵⁸ CDC, c. 981; CCEO, c. 732 §1.

⁵⁹ Cf. CDC, c. 982-984, i CCEO, c. 731; 733-734.

⁶⁰ Cf. CDC, c. 988: «§1. El fidel té l'obligació de confessar, segons la seva espècie i nombre, tots els pecats greus comesos després del baptisme i encara no perdonats directament per la potestat de les claus de l'Església ni acusats en confessió individual, dels quals tingui consciència després d'un examen diligent. §2. És recomanable que els fidels es confessin també dels pecats venials.»

⁶¹ Cf. CDC, c. 987-991, i CCEO, c. 719.

47. També la carta apostòlica *Motu proprio Misericordia Dei*, sobre alguns aspectes de la celebració del sagrament de la penitència, del papa Joan Pau II, ofereix moltes normes pràctiques sobre les maneres possibles de fer la celebració sacramental i sobre cadascun dels seus gestos.

Orientar en el camí de santedat en sintonia amb l'acció de l'Esperit Sant

48. En totes aquestes possibilitats de celebració, el més important és ajudar el penitent en el seu procés de configuració a Crist. A vegades un consell senzill i savi il·lumina per a tota la vida o impulsa a prendre seriosament el procés de contemplació i perfecció, sota la guia d'un bon director espiritual. El director espiritual és un instrument a les mans de Déu, per a ajudar a descobrir el que Déu vol de cada un en el moment present: la seva ciència no és merament humana. L'homília d'una celebració comunitària o el consell privat en una confessió individual poden ser determinants per a tota la vida.

49. En tot moment cal tenir en compte el procés seguit pel penitent. A vegades se l'ajudarà a adoptar una actitud de conversió radical que condueixi a recuperar o revifar l'elecció fonamental de la fe, altres vegades es tractarà d'una ajuda en el procés normal de santificació, que és sempre, harmònicament, de purificació, il·luminació i unió.

50. La confessió freqüent, quan hi ha només pecats lleus o imperfeccions, és com una conseqüència de la fidelitat al baptisme i la confirmació, i expressa un desig autèntic de perfecció i de tornada al disseny del Pare, perquè Crist visqui veritablement en nosaltres per a una vida de més fidelitat a l'Esperit Sant. Per això «tenint en compte la crida de tots els fidels a la santedat, se'ls recomana confessar també els pecats venials».⁶²

Disponibilitat ministerial i acolliment paternal

51. En primer lloc són essencials per a les ànimes la pregària i la penitència. Així serà possible una autèntica disponibilitat i acolliment paternal.

52. Els qui atenen la cura d'ànimes han de «procurar que els fidels que té confiats i ho demanin raonablement puguin confessar-se i tinguin oportunitat de fer-ho individualment, en dies i hores determinats que els resultin assequibles».⁶³ Avui es fa així en molts llocs, amb resultats molt positius, no només en alguns santuaris, sinó també en moltes parròquies i esglésies.

53. Aquesta disponibilitat ministerial tendeix a prolongar-se suscitant desitjos de perfecció cristiana. L'ajuda per part del ministre, abans o durant la confessió, tendeix al coneixement veritable d'un mateix, a la llum de la fe, amb vista a adoptar una actitud de contrició i propòsits de conversió permanent i íntima, i de reparació o correcció i canvi de vida, per a superar la resposta insuficient a l'amor de Déu.

⁶² JOAN PAU II, Carta apostòlica *Motu Proprio Misericordia Dei* 3: *l.c.*, 456.

⁶³ CDC, c. 986; CCEO, c. 735.

54. El text final de la celebració del sagrament, després de l'absolució pròpiament dita i el comiat, conté una gran riquesa espiritual i pastoral, i convindria recitar-la, ja que orienta el cor cap a la passió de Crist, els mèrits de la benaurada Mare de Déu i dels sants, i la cooperació per mitjà de les bones obres subsegüents.

55. Així doncs, el ministre, pel fet d'actuar en nom de Crist Bon Pastor, té la urgència de conèixer i discernir les malalties espirituals i d'estar a prop del penitent, de ser fidel a l'ensenyament del Magisteri sobre la moral i la perfecció cristiana, de viure una vida autèntica de pregària, d'adoptar una actitud prudent en l'escolta i en les preguntes, d'estar disponible a qui demana el sagrament, de seguir les mocions de l'Esperit Sant. És sempre una funció paternal i fraternal a imitació del Bon Pastor, i és una prioritat pastoral. Crist, present en la celebració sacramental, espera també en el cor de cada penitent i demana al ministre pregària, estudi, invocació de l'Esperit, acolliment paternal.

56. Aquesta perspectiva de caritat pastoral evidencia que «la manca de disponibilitat per acollir les ovelles perdudes, i fins i tot per anar-les a buscar i poder-les tornar a la pleta, seria un signe dolorós de falta de sentit pastoral de qui, per l'ordenació sacerdotal, ha de portar en ell la imatge del Bon Pastor. [...] En particular, es recomana la presència visible dels confessors [...] i la disponibilitat especial per a atendre les necessitats dels fidels durant la celebració de la santa missa».⁶⁴ Si es tracta d'una «concelebració, s'exhorta vivament que alguns sacerdots s'abstinguin de concelebrar per estar disponibles per als fidels que volen accedir al sagrament de la penitència».⁶⁵

57. La descripció que el sant Rector d'Ars fa del ministeri, accentua la nota d'acollida i disponibilitat. Aquest és el comentari de Benet XVI: «Tots els sacerdots hem de considerar com adreçades personalment a nosaltres aquelles paraules que ell posava en boca de Crist: “Encarregaré als meus ministres que anunciïn als pecadors que estic sempre disposat a rebre'ls, que el meu amor és infinit.” Els sacerdots podem aprendre del sant Rector d'Ars no només confiança infinita en el sagrament de la penitència que ens impulsi a posar-lo al centre de les nostres preocupacions pastorals, sinó també el mètode del “diàleg de salvació” que s'hi ha d'entaular. El Rector d'Ars es comportava de manera diferent amb cada penitent.»⁶⁶ En aquest context es comprèn l'explicació que va donar a un germà sacerdot: «Li diré quina és la meva recepta: poso als pecadors una penitència petita i la resta ho faig jo.»⁶⁷

Una formació renovada i actualitzada dels sacerdots per guiar els fidels en les diverses situacions

58. Es pot aprendre del sant Rector d'Ars la manera de diferenciar els penitents per poder-los orientar millor, partint de la seva disponibilitat. Encara que oferia

⁶⁴ JOAN PAU II, Carta apostòlica *Motu proprio Misericordia Dei* 1b-2: l.c., 455.

⁶⁵ Congregació per al Culte Diví i la Disciplina dels Sagraments, Resposta *Quenam sunt dispositiones*, sobre les normes que pertocquen al moment de la celebració del sagrament de la penitència (31 de juliol de 2001): *Notitia* 37 (2001) 259-260 (EV 20 [2001] n. 1504).

⁶⁶ BENET XVI, Carta de proclamació de l'Any Sacerdotal en el 150è aniversari del *dies natalis* de sant Joan Maria Vianney.

⁶⁷ Cf. *ibidem*.

els models més fervents de santedat, a tots exhortava a submergir-se en el «torrent de la divina misericòrdia» oferint motiu d'esperança per a la correcció: «El bon Déu ho sap tot. Abans que us confesseu, ja sap que tornareu a pecar i tanmateix us perdona. Que gran que és l'amor del nostre Déu que l'impulsa a oblidar voluntàriament el futur, per tal de perdonar!»⁶⁸

Aquest esforç de caritat pastoral «era per a ell, sens dubte, la més gran de les pràctiques ascètiques, un “martiri”». Per això «el Senyor li concedia reconciliar grans pecadors peneditis, i també guiar a la perfecció les ànimes que ho desitjaven».⁶⁹

59. El confessor és pastor, pare, mestre, educador, jutge espiritual i també metge que discerneix i ofereix la cura. «El sacerdot fa de jutge i de metge, i ha estat constituït per Déu ministre de justícia i alhora de misericòrdia divina, perquè proveeixi l'honor de Déu i la salut de les ànimes.»⁷⁰

60. Maria és Mare de misericòrdia perquè és mare de Crist Sacerdot, revelador de la misericòrdia. És la que, «com ningú, ha experimentat la misericòrdia [...], és la que coneix més a fons el misteri de la misericòrdia divina» i per això pot «arribar a tots els qui accepten més fàcilment l'amor misericordiós d'una mare».⁷¹ L'espiritualitat mariana del sacerdot farà entreveure, en la seva manera d'actuar, el Cor maternal de Maria, que reflecteix la misericòrdia divina.

Noves situacions, noves gràcies, nou fervor dels ministres

61. Cal reconèixer les dificultats actuals per a exercir el ministeri de la penitència, que provenen d'una certa pèrdua del sentit del pecat, d'una certa indiferència envers aquest sagrament, de no veure la utilitat de confessar-se si no hi ha pecat greu, i també del cansament del ministre atrafegat en tantes activitats. Però la confessió és sempre un renaixement espiritual que transforma el penitent en una nova criatura i l'uneix cada vegada més a l'amistat amb Crist. Per això és font d'alegria per a qui és servidor del Bon Pastor.

62. Quan el sacerdot exerceix aquest ministeri viu renovadament la seva condició de ser instrument d'un esdeveniment de gràcia meravellós. A la llum de la fe, pot experimentar la realització de l'amor misericordiós de Déu. Els gestos i les paraules del ministre són un mitjà perquè es faci un veritable miracle de la gràcia. Encara que hi ha altres instruments eclesials per a comunicar la misericòrdia de Déu, per no parlar de l'eucaristia, màxima prova d'amor, «en el sagrament de la penitència l'home és assolit de manera visible per la misericòrdia de Déu».⁷² És un mitjà privilegiat per a encoratjar no només a rebre el perdó, sinó també a seguir amb generositat el camí de la identificació amb Crist. El camí del deixeble evangèlic, per part dels fidels i del ministre mateix, té necessitat d'aquest ajut per a mantenir-se en un nivell de generositat.

⁶⁸ *Ibidem*.

⁶⁹ JOAN PAU II, Carta als sacerdots en el Dijous Sant de 1986, 7: *l.c.*, 695.

⁷⁰ CDC, c. 978 §1; CCEO, c. 732 §2.

⁷¹ JOAN PAU II, Carta enc. *Dives in misericordia*, n. 9; *l.c.*, 1208.

⁷² JOAN PAU II, Homilia a Maribor (Eslovènia), 19 de maig de 1996.

63. Aquesta perspectiva d'encoratjament exigeix al ministre una atenció més gran a la seva formació: «Per tant, cal que, a més d'una bona sensibilitat espiritual i pastoral, tingui una seriosa preparació teològica, moral i pedagògica que el capaciti per a comprendre la situació real de la persona. A més, li convé conèixer els ambients socials, culturals i professionals dels qui van al confessionari, per a poder-los donar consells adequats i orientacions espirituals i pràctiques [...]. A més de la saviesa humana i de la preparació teològica, cal afegir una profunda vena d'espiritualitat, alimentada pel contacte orant amb Crist, Mestre i Redemptor.»⁷³ Amb aquesta finalitat és de gran utilitat la formació permanent, per exemple les jornades de formació del clergat, amb cursos específics, com els que ofereix la Penitenciària Apostòlica.

II. EL MINISTERI DE LA DIRECCIÓ ESPIRITUAL

1. Importància actual, moment de gràcia

Itinerari històric i actual

64. Des dels primers segles de l'Església fins avui, s'ha practicat el consell espiritual, anomenat també direcció, guia i acompanyament espiritual. Es tracta d'una praxi mil·lenària que ha donat fruits de santedat i de disponibilitat evangelitzadora.

El Magisteri, els Sants Pares, els autors d'escrits espirituals i les normes de vida eclesial parlen de la necessitat d'aquest consell o direcció, sobretot en l'itinerari formatiu i en algunes circumstàncies de la vida cristiana. Hi ha moments en la vida que necessiten un discerniment especial i acompanyament fraternal. És la lògica de la vida cristiana. «Cal redescobrir la gran tradició de l'acompanyament espiritual individual, que ha donat sempre tants i tan preciosos fruits en la vida de l'Església.»⁷⁴

65. Nostre Senyor era sempre a prop dels seus deixebles. La direcció o acompanyament i consell espiritual ha existit durant els segles, a l'inici, sobretot per part de monestirs (monjos d'Orient i d'Occident), i en endavant, també per part de les diverses escoles d'espiritualitat, a partir de l'edat mitjana. Des dels segles XVI-XVII s'ha fet més freqüent la seva aplicació a la vida cristiana, com es pot comprovar

⁷³ BENET XVI, Discurs als penitenciers (19 de febrer de 2007); vegeu també el discurs del 7 de març de 2008. Els discursos de Joan Pau II i de Benet XVI a la Penitenciària ofereixen una catequesi abundant sobre la manera de celebrar el sagrament de la penitència, animen els ministres a viure'l i a ajudar els fidels en aquesta experiència de perdó i de santificació. A més d'altres documents ja esmentats, es pot consultar més a fons: RITUALE ROMANUM – *Ordo Penitentiae* (2 de desembre de 1973); JOAN PAU II, Carta enc. *Dives in misericordia* (30 de novembre de 1980); Ex. Ap. postsinodal *Reconciliatio et penitentia* (2 de desembre de 1984); Carta apostòlica *Motu proprio Misericordia Dei*, sobre alguns aspectes de la celebració del sagrament de la penitència (7 d'abril de 2002); PENITENZIERIA APOSTOLICA, *Il sacramento della penitenza nei Messaggi di Giovanni Paolo II alla Penitenzieria Apostolica* - anys 1981, 1989-2000 (13 de juny de 2000); CONSELL PONTIFICI PER A LA FAMÍLIA, *Vademecum per als confessors sobre alguns temes de moral relatius a la vida conjugal* (1997). En les notes s'han citat també els discursos del papa Benet XVI a la Penitenciària. Vegeu també: Codi de Dret Canònic, Ll. IV, part I, títol IV; *Catecisme de l'Església catòlica*, II part, art. 4.

⁷⁴ JOAN PAU II, Ex. Ap. *Pastores dabo vobis*, 40: l.c. 723.

en els escrits de santa Teresa de Jesús, sant Joan de la Creu, sant Ignasi de Loiola, sant Joan d'Àvila, sant Francesc de Sales, sant Alfons Maria de Liguori, Pere de Bérulle, etc. Encara que hagi prevalgut la direcció espiritual impartida per monjos i per sacerdots ministres, sempre hi ha hagut fidels (religiosos i laics) —per exemple santa Caterina— que han prestat aquest servei. La legislació eclesiàstica ha recollit tota aquesta experiència i l'ha aplicat sobretot en la formació inicial a la vida sacerdotal i consagrada. Hi ha també fidels laics ben formats —homes i dones— que fan aquest servei de consell en el camí de la santedat.

Formació sacerdotal per a aquest acompanyament

66. La direcció espiritual és una ajuda en el camí de la santificació per a tots els fidels de qualsevol estat de vida. Actualment, mentre s'observa una recerca d'orientació espiritual per part dels fidels, també s'adverteix la necessitat d'una preparació més gran per part dels ministres, amb la finalitat de poder prestar amb diligència aquest servei de consell, discerniment i acompanyament. On hi ha aquesta pràctica hi ha renovació personal i comunitària, vocacions, esperit apostòlic, alegria de l'esperança.

67. En el període de preparació al sacerdoti, es presenta sempre molt necessari i urgent l'estudi de la teologia espiritual i l'experiència d'aquesta mateixa vida. En realitat, el consell i l'acompanyament espiritual és part integrant del ministeri de la predicació i de la reconciliació. El sacerdot, en efecte, està cridat a guiar en el camí de la identificació amb Crist, que inclou el camí de la contemplació. L'ajuda de direcció espiritual, com a discerniment de l'Esperit, és part del ministeri: «Esbrinant si els esperits són de Déu, [els preveres] han de descobrir amb sentit de fe els carismes multiformes dels laics, tant els humils com els més elevats, han de reconèixer-los amb goig i fomentar-los amb diligència.»⁷⁵

68. La formació inicial al sacerdoti, des dels primers moments de vida al Seminari, inclou precisament aquest ajut: «Els alumnes, mitjançant una formació religiosa peculiar, i sobretot per mitjà de la direcció espiritual convenient, han de ser encaminats a seguir Crist Redemptor amb generositat d'esperit i amb puresa de cor.»⁷⁶

69. No es tracta només d'una consulta sobre temes doctrinals, sinó més aviat de la vida de relació, intimitat i configuració a Crist, que és sempre de participació en la vida trinitària: «La formació espiritual ha d'anar estretament unida amb la doctrinal i amb la pastoral, i gràcies a l'ajuda sobretot del director d'esperit, ha de ser donada de tal manera que els alumnes aprenguin a viure en companyia familiar i constant amb el Pare per mitjà del seu Fill Jesucrist en l'Esperit Sant.»⁷⁷

Direcció espiritual i ministeri sacerdotal

70. Els *munera* sacerdotals es descriuen tenint en compte la seva relació amb la vida

⁷⁵ CONC. ECUM. VAT. II, Decret *Presbyterorum Ordinis*, 9.

⁷⁶ CONC. ECUM. VAT. II, Decret *Optatam totius*, 3.

⁷⁷ *Ibidem*, n. 8.

espiritual dels fidels: «Vosaltres sou els ministres de l'eucaristia, els dispensadors de la misericòrdia divina en el sagrament de la penitència, els consoladors de les ànimes, els guies de tots els fidels en les dificultats tempestuoses de la vida.»⁷⁸

En l'acompanyament o direcció espiritual s'ha donat sempre gran importància al discerniment de l'Esperit, tenint present la fi de la santificació, de la missió apostòlica i de la vida de comunió eclesial. La lògica de l'Esperit Sant impulsa a viure en la veritat i en el bé segons l'exemple de Crist. Cal demanar la seva llum i la seva força per a discernir i ser fidels a les seves directrius.

71. Es pot afirmar que aquesta atenció a la vida espiritual dels fidels, guiant-los en el camí de la contemplació i de la santedat, també com a ajuda en el discerniment vocacional, és una prioritat pastoral: «En aquesta perspectiva, l'atenció a les vocacions al sacerdoci s'ha de concretar també en una proposta decidida i convincent de direcció espiritual [...]. Per la seva part, els sacerdots han de ser els primers a dedicar temps i energies a aquesta tasca d'educació i d'ajuda espiritual personal. No es penediran mai d'haver descurat o relegat a segon pla moltes altres activitats també bones i útils, si així ho exigia la fidelitat al seu ministeri de col·laboradors de l'Esperit en l'orientació i guia dels elegits.»⁷⁹

72. L'atenció als joves, en particular per tal de discernir la pròpia vocació específica en la vocació cristiana general, comprèn aquesta atenció de consell i acompanyament espiritual: «Com deia el cardenal Montini, futur Pau VI, “la direcció espiritual té una funció molt bonica i, podria dir-se indispensable, per a l'educació moral i espiritual de la joventut, que vulgui interpretar i seguir amb absoluta lleialtat la vocació, sigui quina sigui, de la pròpia vida; conserva sempre una importància beneficosa en totes les edats de la vida, quan, al costat de la llum i la caritat d'un consell piadós i prudent, es busca la revisió de la pròpia rectitud i l'encoratjament per a l'acompliment generós dels propis deures. És mitjà pedagògic molt delicat, però de grandíssim valor, és art pedagògic i psicològic de gran responsabilitat en qui l'exerceix, és exercici espiritual d'humilitat i de confiança en qui el rep”...»⁸⁰

73. La direcció espiritual està habitualment en relació amb el sagrament de la reconciliació, almenys en el sentit d'una possible conseqüència, quan els fidels demanen ser guiats en el camí de la santedat, que inclou l'itinerari específic de la seva vocació personal: «De manera paral·lela al sagrament de la reconciliació, el prevere no deixarà d'exercir el ministeri de la direcció espiritual. El descobriment i la difusió d'aquesta pràctica, també en moments diferents de l'administració de la penitència, és un gran benefici per a l'Església en el temps present. L'actitud generosa i activa dels preveres en practicar-la constitueix també una ocasió important per a individualitzar i sostenir la vocació al sacerdoci i a les diferents formes de vida consagrada.»⁸¹

⁷⁸ JOAN PAU II, Ex. Ap. *Pastores dabo vobis*, 4: l.c., 663.

⁷⁹ *Ibidem*, n. 40: l.c., 724-725.

⁸⁰ *Ibidem*, n. 81: l.c., 799-800.

⁸¹ CONGREGACIÓ PER AL CLERGAT, Directori per al ministeri i la vida dels preveres *Dives Ecclesiae* (31 de març de 1994), 54: LEV 1994.

La direcció espiritual que reben els ministres ordenats

74. Els mateixos ministres tenen necessitat de la pràctica de la direcció espiritual, que està sempre vinculada a la intimitat amb Crist: «Per tal de complir fidelment llur ministeri, els preveres seran amatents al col·loqui diari amb Crist Senyor en la visita i en el culte personal de la santíssima eucaristia; practicaran de bona gana el recés espiritual i valoraran molt la direcció de l'esperit.»⁸²

75. La realitat ministerial exigeix que el ministre rebí personalment la direcció espiritual buscant i seguint amb fidelitat, per a guiar millor els altres: «Per a contribuir a la millora de la seva vida espiritual, cal que els preveres practiquin ells mateixos la direcció espiritual. En posar la formació de les seves ànimes a les mans d'un germà savi, maduraran —des dels primers passos del seu ministeri— la consciència de la importància de no caminar sols pel camí de la vida espiritual i l'esforç pastoral. Per a l'ús d'aquest mitjà eficaç de formació tan experimentat en l'Església, els preveres tindran plena llibertat en l'elecció de la persona a qui confiaran la direcció de la seva vida espiritual.»⁸³

76. Per a les qüestions personals i comunitàries cal fer ús del consell dels germans, sobretot d'aquells que han d'exercir-lo per la missió que se'ls ha confiat, segons la gràcia d'estat, recordant que el primer «conseller» o «director» és sempre l'Esperit Sant, al qual cal acudir amb una pregària constant, humil i confiada.

2. Línies fonamentals

Naturalesa i fonament teològic

77. La vida cristiana és «camí», és «viure de l'Esperit» (cf. Gal 5,25), com a sintonia, relació, imitació i configuració amb Crist, per participar de la seva filiació divina. Per això «tots els qui són guiats per l'Esperit de Déu són fills de Déu» (Rm 8,14). El consell o direcció espiritual ajuda a distingir «l'esperit de la veritat i l'esperit de l'error» (1Jn 4,6) i «revestir de l'home nou, creat a imatge de Déu en la justícia i la santedat que neixen de la veritat» (cf. Ef 4,24). La direcció espiritual és sobretot un ajut per al discerniment en el camí de santedat o perfecció.

El fonament d'aquesta pràctica de l'«acompanyament» o «direcció» espiritual està en la realitat de ser Església comunitat, cos místic de Crist, família de germans que s'ajuden segons els carismes rebuts. L'Església és un conjunt de «mediacions» que corresponen als diversos ministeris, vocacions i carismes. Tothom té necessitat dels altres, també i especialment en el camp del consell espiritual. Es tracta de buscar i acceptar un consell que ve de l'Esperit Sant per mitjà dels germans.

En el baptisme i en la confirmació, tots hem rebut els dons de l'Esperit, entre els quals és rellevant el do de «consell». L'experiència eclesial demostra que algunes persones tenen aquest do de consell en un alt grau o que, almenys, estan cridades a servir els altres aportant el carisma rebut. La direcció o consell espiritual

⁸² CONC. ECUM. VAT. II, Decret *Presbyterorum Ordinis*, 18.

⁸³ CONGREGACIÓ PER AL CLERGAT, Directori per al ministeri i la vida dels preveres *Dives Ecclesiae* (31 de març de 1994), 54: LEV 1994.

s'exerceix, a vegades, basant-se en un encàrrec confiat per l'autoritat eclesial o per la comunitat eclesial en què es viu.

Objectiu específic

78. L'objectiu de la direcció espiritual consisteix principalment a ajudar a discernir els signes de la voluntat de Déu. Normalment es parla de discernir llums i mocions de l'Esperit Sant. Hi ha moments en què aquesta consulta és molt urgent. Cal tenir en compte el «carisma» peculiar de la vocació personal o de la comunitat en què viu qui demana o rep el consell.

79. Quan es tracta de discernir els signes de la voluntat de Déu, amb l'ajuda del consell fraternal, s'inclou eventualment la consulta sobre temes de moral o de pràctica de les virtuts, i també la comunicació confidencial de la situació que es vol aclarir. Si falta el desig veritable de santedat, es perd l'objectiu principal de la direcció espiritual. Aquest objectiu és inherent al procés de fe, esperança i caritat (com a configuració amb els criteris, valors i actituds de Crist) que s'ha d'orientar segons els signes de la voluntat de Déu en harmonia amb els carismes rebuts. El fidel que rep el consell ha d'assumir la seva responsabilitat i iniciativa.

80. La consulta moral, l'exposició confiada dels propis problemes, la posada en pràctica dels mitjans de santificació, s'han de posar en el context de la recerca de la voluntat de Déu. Sense el desig sincer de santedat, que equival a practicar les benaurances i el manament de l'amor, no hi ha tampoc l'objectiu específic de la direcció espiritual en la vida cristiana.

Dinamisme i procés

81. Durant el procés de la direcció espiritual és necessari entrar en la consciència d'un mateix a la llum de l'evangeli i, per tant, recolzar-se en la confiança en Déu. És precisament un itinerari de relació personal amb Crist, en el qual s'aprèn i practica amb ell la humilitat, la confiança i el do d'un mateix, segons el nou manament de l'amor.

S'ajuda a formar la consciència instruint la ment, il·luminant la memòria, fortificant la voluntat, orientant l'afectivitat i encorajant un lliurament generós a la santificació.

82. El procés de la direcció espiritual segueix algunes etapes que no estan rígidament ordenades, però que es desenvolupen com cercles concèntrics: guiar el coneixement d'un mateix, en la confiança del Déu Amor, en la decisió del do total, en l'harmonia de purificació, il·luminació i unió. És una dinàmica de vida en sintonia amb la vida trinitària participada (cf. Jn 14,23; Ef 2,18) per mitjà de la configuració amb Crist (criteris, valors, actituds que manifesten la fe, l'esperança i la caritat) i sota l'acció de l'Esperit Sant, acceptat amb fidelitat i generositat.

Tot això es desenvolupa en una sèrie de camps (relació amb Déu, treball, relacions socials, en unitat de vida) en els quals es busca la voluntat de Déu per mitjà del consell i de l'acompanyament: camí de pregària-contemplació, discerniment i fidelitat a la vocació, donació en l'itinerari de santedat, viure harmònicament

la «comunió» fraternal eclesial, disponibilitat a l'apostolat. L'acompanyament i el consell arriben també als mitjans concrets. En tot aquest procés cal tenir present que el veritable director és l'Esperit Sant, mentre que el fidel conserva tota la seva responsabilitat i iniciativa.

83. En el camí de pregària (personal, comunitària, litúrgica) serà necessari ensenyar a resar, tenint cura en particular de l'actitud filial del parenostre, que és d'humilitat, confiança i amor. Els escrits dels sants i dels autors espirituals ajudaran a l'hora d'orientar en aquest camí per «obrir el cor i alegrar-se per la seva presència» (sant Rector d'Ars), en un encreuament de mirades, «jo el miro i ell em mira» (el pagès d'Ars, seguint els ensenyaments del sant Rector). Així s'accepta la presència donada de Jesús i s'aprèn a fer de la presència mateixa un «estar amb qui sabem que ens estima» (santa Teresa de Jesús). És el silenci d'adoració, d'admiració i de donació, com «una mirada senzilla del cor» (santa Teresa de Lisieux), i el parlar com Jesús a Getsemaní.

En totes les vocacions eclesials

84. Partint de la crida de Jesús —«Sigueu perfectes com el vostre Pare celestial és perfecte» (Mt 5,48)—, el sacerdot convida a tots els fidels a emprendre el «camí de la plenitud de la vida pròpia dels fills de Déu»⁸⁴ per arribar al «coneixement viscut de Crist».⁸⁵ Les exigències de la vida cristiana (laica, religiosa, sacerdotal) no es comprenen sense aquesta vida «espiritual», és a dir, la «vida» en l'Esperit Sant, que condueix a «portar la bona nova als pobres» (Lc 4,18).

85. En el camí de la pròpia vocació eclesial, es cuiden sobretot les motivacions i la intenció recta, la llibertat d'elecció, la formació a la idoneïtat o les qualitats.

Els experts en teologia espiritual descriuen el director espiritual com el que instrueix en casos i aplicacions concrets, dóna els motius per donar-se amb generositat i ajuda proposant mitjans de santificació adequats a cada persona i situació, segons les diverses vocacions. Les dificultats s'afronten des de la perspectiva de l'autèntic seguiment de Crist.

86. Pot existir una direcció habitual o un acompanyament temporal *ad casum*. A més pot ser més intensa inicialment. És freqüent que alguns creients, en el camí de la vocació, se sentin convidats a demanar la direcció espiritual, gràcies a la predicació, a lectures, a recessos i a trobades de pregària, o la confessió. Una lectura atenta dels documents del Magisteri pot suscitar també l'exigència de buscar un guia per viure més coherentment la vida cristiana. Aquesta donació a la vida espiritual condueix a un compromís més gran en la vida social: «La disponibilitat envers Déu provoca la disponibilitat envers els germans i una vida entesa com a tasca solidària i joiosa.»⁸⁶

⁸⁴ JOAN PAU II, Carta encíclica *Veritatis splendor*, 115: *l.c.*, 1224.

⁸⁵ *Ibidem*, n. 88: *l.c.*, 1204.

⁸⁶ BENET XVI, Carta Enc. *Caritas in veritate*, 78.

3. Orientacions pràctiques

Itinerari o camí concret de vida espiritual

87. Partint d'aquestes línies fonamentals sobre la direcció espiritual i tenint en compte la realitat d'avui, en la cruïlla de gràcia i situacions sociològiques i culturals, s'obtenen algunes orientacions pràctiques, sempre obertes a noves gràcies i a noves circumstàncies.

L'aplicació del consell espiritual (direcció, acompanyament) ha de tenir en compte la vocació eclesial específica, el carisma particular o les gràcies especials. Atès que la persona és «una», cal conèixer les seves circumstàncies concretes de vida: família, treball, etc. Si es tracta d'una vocació i d'un carisma específic, és oportú prestar atenció als diversos moments del camí.⁸⁷

En tot moment cal prestar atenció especial a casos i situacions particulars, com el canvi d'estat eclesial, els desitjos de més perfecció, la tendència als escrúpols, els fenòmens extraordinaris.

88. És oportú iniciar el camí de la direcció espiritual amb una relectura de la vida. És de gran ajuda tenir alguns propòsits o un projecte de vida que inclogui la relació amb Déu (pregària litúrgica i personal), la relació fraternal, la família, el treball, les amistats, les virtuts concretes, els deures personals, l'apostolat, els instruments d'espiritualitat. En el projecte poden reflectir-se les aspiracions, les dificultats, el desig de donar-se més a Déu. És molt útil determinar els mitjans que es volen utilitzar en el camí de la pregària, de la santedat (virtut), dels deures del propi estat, de la mortificació o de les «petites dificultats quotidianes».⁸⁸

89. Hi ha un moment inicial en què es tendeix a fer brollar actituds de pietat i de perseverança en les virtuts de pregària i adhesió a la voluntat de Déu, alguna pràctica d'apostolat, formació del caràcter (memòria, intel·ligència, afectivitat, voluntat), purificació, formació a l'obertura i a una actitud d'autenticitat sense falsedats. S'afronten, doncs, els casos d'aridesa, inconstància, entusiasme superficial o passatger, etc. És el moment just d'«arrencar [...] i plantar» (Jr 1,10), per a conèixer i orientar rectament la passió dominant.

90. Un segon moment s'anomena temps de progrés, en què es tendeix al recolliment o vida interior, a una humilitat i mortificació més grans, a l'aprofundiment de les virtuts, a millorar la pregària.

Així s'arriba a un moment de més perfecció en què la pregària és més contemplativa, es tracta d'extirpar les preferències, distingint un aspecte «actiu» i un de «passiu» (és a dir, secundar fidelment l'acció de la gràcia, que és sempre sorprenent), aprenent a passar la nit de l'esperit (nit de la fe). L'aprofundiment en la humilitat es transforma en gestos de caritat.

⁸⁷ En els codis de les Lleis canòniques es reglamenta la direcció espiritual als Seminaris (CDC, c. 239; CCEO c. 337-339), a les cases religioses (CDC, c. 630; CCEO, c. 473-475; 538 §3 - 539), als instituts seculars (CDC, c. 719). Vegeu altres documents sobre la direcció espiritual en el sacerdoci ministerial, vida consagrada, Seminaris i noviciats, en la nota final del paràgraf 134.

⁸⁸ BENET XVI, Carta enc. *Spe salvi* (30 de novembre de 2007), 40: AAS 99 (2007), 1018.

91. Cadascuna de les virtuts necessita una atenció específica. Les llums, les inspiracions o mocions de l'Esperit Sant es reben en aquest camí, que és de discerniment continu per a una fidelitat i generositat més grans. Els casos concrets de gràcies especials o de debilitats espirituals o psíquiques s'afronten amb l'estudi adequat, inclosa la col·laboració d'altres persones més expertes, sempre amb gran respecte.

És útil seguir un projecte de vida que es pot subdividir senzillament en un conjunt de principis, objectius i mitjans. És a dir, s'indica on es vol anar, on es troba, on s'ha d'anar, quins obstacles es poden trobar i quins instruments s'han d'utilitzar.

92. Influeix directament en la vida espiritual el «sacrifici eucarístic, font i cim de la vida cristiana»⁸⁹ per a construir la unitat de vida, necessària per als preveres⁹⁰ i per als fidels.⁹¹ Entre els mitjans concrets de vida espiritual, a més de les fonts principals (eucaristia, Paraula, pregària...), són rellevants pel seu aspecte pràctic la *Lectio divina* o meditació segons mètodes diversos, la pràctica assídua del sagrament de la reconciliació, la lectura espiritual, l'examen de consciència (particular i general), els recessos espirituals. La lectura espiritual de sants i autors d'espiritualitat és guia en el camí del coneixement d'un mateix, de la confiança filial i del lliurament generós.

93. És normal que el camí cristià presenti algunes crisis de creixement i de maduració, que es poden verificar en graus diversos. La «nit fosca» de la fe es pot presentar en diversos moments, però especialment quan la persona s'apropa més a Déu, fins experimentar una mena de «silenci» o «absència» de Déu que, en realitat, és un parlar i una presència més profunda de Déu mateix. L'acompanyament espiritual és més necessari que mai en aquell moment, amb la condició que se segueixin les indicacions que ens han deixat els grans sants i mestres de l'esperit.

En l'apostolat hi ha moments d'aridesa, de derrotes, de malentesos, de calúmnies i també de persecució, la qual pot venir, per error, de persones bones (la «persecució dels bons»). El consell espiritual ha d'ajudar a viure el misteri fecund de la creu com un do peculiar de Crist, l'Amic.

94. En la vida cristiana es presenten situacions particulars. A vegades es tracta de llums i mocions de l'Esperit i desitjos de més lliurament o apostolat. Però hi ha també moments d'il·lusions enganyoses que poden provenir de l'amor propi o de la fantasia. Poden haver-hi també desànims, desconfiança, mediocritat o negligència i també tebiesa, ànsia excessiva d'agradar, falsa humilitat, etc.

95. Quan es verifiquen casos o fenòmens extraordinaris cal fer referència als autors espirituals i als místics de la història eclesial. Cal tenir present que aquests fenòmens, que poden ser fruit de la naturalesa, o també en el cas que provinquin

⁸⁹ CONCILI ECUMÈNIC VATICÀ II, Constitució dogmàtica *Lumen gentium*, 11.

⁹⁰ CONCILI ECUMÈNIC VATICÀ II, Decret *Presbyterorum Ordinis*, 14.

⁹¹ JOAN PAU II, Ex. Ap. postsinodal *Christifideles laici* (30 de desembre de 1988), 59: AAS 81 (1989), 509.

d'una gràcia, poden expressar-se de manera imperfecta per motius psicològics, culturals, de formació, d'ambient social. Els criteris que l'Església ha seguit per a constatar la seva autenticitat es basen en continguts doctrinals (a la llum de la Sagrada Escripura, de la Tradició i del Magisteri), l'honestedat de les persones (sobretot la sinceritat, la humilitat, la caritat, a més de la salut mental) i els fruits permanents de santedat.

96. També hi ha malalties o debilitats psíquiques vinculades a la vida espiritual. A vegades són de caràcter més espiritual, com la tebiesa (acceptació habitual del pecat venial o de les imperfeccions, sense interès a corregir) i la mediocritat (superficialitat, fatiga per al treball sense un suport en la vida interior). Aquestes debilitats poden estar relacionades també amb el temperament: ànsia de perfeccionisme, fals temor de Déu, escrúpols sense fonament, rigorisme, laxisme, etc.

97. Les debilitats o malalties de tipus neuròtic, més vinculades a la vida espiritual, necessiten l'atenció d'experts (en espiritualitat i en psicologia). Habitualment es manifesten amb una excessiva riquesa d'atenció o una profunda insatisfacció d'un mateix (*hysterein*) que tracta d'atraure l'interès i la compassió de tots, produint sovint un clima d'agitació eufòrica en què pot quedar involucrat el mateix director espiritual (pensant que protegeix una víctima o una persona privilegiada). Aquestes manifestacions no tenen res a veure amb la contemplació i mística cristiana veritables, les quals, admetent la pròpia feblesa, no intenten captivar l'atenció dels altres, però s'expressen en la humilitat, en la confiança, en l'oblit d'un mateix per a servir els altres segons la voluntat de Déu.

El discerniment de l'Esperit Sant en la direcció espiritual

98. Amb l'ajuda de l'acompanyament o consell espiritual, a la llum d'aquesta fe viscuda, és més fàcil discernir l'acció de l'Esperit Sant en la vida de cadascú, que condueix sempre a la pregària, a la humilitat, al sacrifici, a la vida ordinària de Natzaret, al servei, a l'esperança, seguint el model de la vida de Jesús, sempre guiada per l'Esperit Sant: al «desert» (Lc 4,1), als «pobres» (Lc 4,18), a l'«alegria» pasqual en l'Esperit (cf. Lc 10,21).

99. L'acció de l'esperit maligne està acompanyada de supèrbia, autosuficiència, tristesa, desànim, enveja, confusió, odi, falsedat, menyspreu dels altres, preferències egoistes. Sobretot quan s'hi afegeix el temperament, la cultura i les qualitats naturals, és molt difícil, sense el consell i acompanyament espiritual, posar llum en certs ambients: aquests camps necessitats de discerniment són sobretot els del camí de la vocació (en les circumstàncies de la vida de cada dia), de la contemplació, de la perfecció, de la vida fraternal, de la missió. Però es donen situacions personals i comunitàries que exigeixen un discerniment particular, com el canvi d'estat de vida, les noves llums o missions, els canvis estructurals, algunes debilitats, els fenòmens extraordinaris, etc.

100. Ja que l'Esperit «bufa allà on vol» (Jn 3,8), no es poden donar normes o regles rígides sobre el discerniment, però els sants i els autors espirituals remetent a certes constants o signes de l'acció de l'Esperit d'amor, que actua per damunt de tota lògica.

No es pot discernir bé una situació espiritual sense la pau al cor, que es manifesta, com un do de l'Esperit Sant, quan no es busca el propi interès o la prevalença sobre els altres, sinó la manera millor de servir Déu i els germans. El consell espiritual (en el context del discerniment) actua, doncs, amb la garantia de la llibertat interior, no condicionada per preferències personals ni per les modes del moment.

Per a fer bé el discerniment cal: pregària, humilitat, desinterès de les preferències, escolta, estudi de la vida i doctrina dels sants, coneixement dels criteris de l'Església, examen atent de les pròpies inclinacions interiors, disponibilitat a canviar, llibertat de cor. D'aquesta manera s'educa per a una consciència sana, és a dir per a «l'amor que neix d'un cor net, d'una consciència recta i d'una fe sincera» (1Tm 1,5).

Qualitats del «director»

101. En general es demana que el director tingui un gran esperit d'acolliment i d'escolta, amb sentit de responsabilitat i disponibilitat, amb un to de paternitat i de fraternitat, i d'amistat respectuosa, sempre com a servei humil de qui ofereix un consell, evitant l'autoritarisme, el personalisme i el paternalisme, a més de la dependència afectiva, la pressa i la pèrdua de temps en qüestions secundàries, amb la deguda discreció i prudència, sabent demanar consell oportunament a altres amb les cauteles necessàries, etc. Aquestes qualitats s'integren amb el do del consell. No ha de faltar una nota d'«humor» sa que, si és autèntic, sempre és respectuós i contribueix a reduir a les seves justes dimensions molts problemes artificials i a viure més serenament.

102. Per a poder exercir el do del consell, es requereix el coneixement o ciència (teòrica i pràctica) de la vida espiritual, la seva experiència, el sentit de responsabilitat i la prudència. L'harmonia entre aquestes qualitats fonamentals s'expressa com a proximitat, escolta, optimisme, esperança, testimoniatge, coherència, en infondre desitjos de santedat, fermesa, claredat, veritat, comprensió, amplitud o pluralitat de perspectives, adaptació, perseverança en el procés o camí.

Generalment el director o conseller espiritual (elegit, proposat, indicat) és un de sol, per tal d'assegurar la continuïtat. En la vida d'alguns sants es pot observar una gran llibertat a l'hora de consultar altres directors i canviar-ne quan es constata que és millor per a la vida espiritual. El canvi eventual de director ha de ser sempre possible i lliure, quan hi ha motius vàlids per a un creixement espiritual més gran.

103. El director ha de conèixer bé la persona que ajuda, per a buscar juntament amb ella els signes de la voluntat de Déu en el camí de santedat i en els moments especials de gràcia. La diagnosi se centrarà en la manera de ser, les qualitats i els defectes, el desenvolupament de la vida espiritual personal, etc. La formació impartida correspon al moment de gràcia. El director no fa el camí, sinó que el segueix, assistint la persona en la seva realitat concreta. Qui guia les ànimes és l'Esperit Sant, i el director n'ha d'afavorir l'acció.

Manté constantment un respecte profund per la consciència dels fidels, creant una relació adequada perquè es doni una obertura espontània i actuant sempre

amb respecte i delicadesa. L'exercici del poder de jurisdicció en l'Església ha de respectar sempre la reserva i el silenci del director espiritual.

104. L'autoritat del director no es fonamenta en la potestat de jurisdicció, però és la pròpia del consell i de l'orientació. No permet el paternalisme, encara que a aquesta autoritat s'ha de respondre amb una fidelitat de base, típica de la docilitat filial. L'actitud d'humilitat i confiança del director el conduirà a pregar i a no desanimar-se quan no aconsegueix veure els fruits.

105. A les institucions de formació sacerdotal i de vida consagrada, com en algunes iniciatives apostòliques, precisament per a garantir la formació adequada, s'indiquen, habitualment, alguns consellers (directors, mestres) deixant un ampli marge a l'elecció del director personal, en particular quan es tracta d'un problema de consciència i de confessió.

Qualitats de qui és objecte de direcció espiritual

106. Per part de qui és objecte de direcció espiritual ha d'haver-hi obertura, sinceritat, autenticitat i coherència, utilització dels mitjans de santificació (litúrgia, sagraments, pregària, sacrifici, examen...). La periodicitat de les converses depèn dels moments i de les situacions, ja que no hi ha una regla fixa. Els moments inicials de la formació exigeixen una periodicitat més freqüent i assídua. És millor que la consulta es faci espontàniament, sense esperar ser cridats.

107. La llibertat en l'elecció del director no disminueix l'actitud de respecte. S'accepta l'ajuda amb esperit de fe. S'ha d'expressar amb sobrietat, oralment o llegint una cosa que s'ha escrit abans, donant compte de la pròpia consciència i de la situació en què es troba respecte al projecte de vida traçat amb vista de la direcció. Es demana consell sobre les virtuts, els defectes, la vocació, la pregària, la vida de família, la vida fraternal, els deures mateix (especialment en el treball), l'apostolat. L'actitud de fons és la de qui pregunta com agradar a Déu i ser més fidel a la seva voluntat.

108. L'autenticitat de la vida espiritual s'evidencia en l'harmonia entre els consells buscats i rebuts i la vida pràctica coherent. L'examen personal és molt útil per a la consciència d'un mateix, així com la participació en recessos espirituals relacionats amb la direcció espiritual.

109. El cristià ha d'actuar sempre amb total llibertat i responsabilitat. La funció del director espiritual és ajudar la persona a elegir i decidir lliurement i responsablement davant Déu el que ha de fer, amb maduresa cristiana. La persona dirigida ha d'assumir lliurement i responsablement el consell espiritual, i si s'equivoca no ha de descarregar la responsabilitat en el director espiritual.

Direcció espiritual del sacerdot

110. El ministeri del sacerdot està vinculat a la direcció espiritual, però també ell té necessitat d'aprendre a rebre aquesta direcció per a saber-la impartir millor als altres quan l'hi demanen.

Quan és el sacerdot qui rep la direcció espiritual, cal tenir en compte el fet que la seva espiritualitat específica té com a element central la «unitat de vida», basada en la caritat pastoral.⁹² Aquesta «unitat de vida», segons el Concili, l'assoleixen els preveres amb senzillesa, en la seva realitat concreta, «seguint en el compliment del ministeri l'exemple de Crist Senyor, l'aliment del qual era complir la voluntat d'aquell que l'envià a completar la seva obra».⁹³ Són dons i carismes viscuts en estreta relació de dependència del propi bisbe i en comunió amb el presbiteri de l'Església particular.

111. Un projecte personal de vida espiritual del sacerdot, a més de la celebració quotidiana del sacrifici eucarístic i de la recitació quotidiana de l'ofici diví, es pot delinear així: dedicar cada dia un temps determinat a la meditació de la Paraula, a la lectura espiritual, reservar quotidianament un moment de visita o adoració eucarística, mantenir periòdicament una trobada fraternal amb altres sacerdots per a ajudar-se recíprocament (reunir-se per a pregar, compartir, col·laborar, preparar l'homília, etc.), posar en pràctica i sostenir les orientacions del bisbe sobre el presbiteri (projecte de vida o directori, formació permanent, pastoral sacerdotal...), recitar quotidianament una pregària mariana, que pot ser el sant rosari, per la fidelitat a aquests compromisos, fer cada dia l'examen de consciència general i particular...⁹⁴

112. En aquest ministeri o servei de direcció espiritual, com en el ministeri de la reconciliació sacramental, el sacerdot representa Crist Bon Pastor, guia, mestre, germà, pare, metge. És un servei íntimament unit al ministeri de la predicació, de la direcció de la comunitat i del testimoniatge de vida.

113. L'acció ministerial està estretament unida a l'acompanyament espiritual. «Per això, correspon als sacerdots, com a educadors en la fe, de procurar tant ells mateixos personalment com per mitjà d'altres, que cada fidel sigui conduït en l'Esperit Sant a cultivar la pròpia vocació d'acord amb l'evangeli, a una caritat autèntica i activa, i a la llibertat amb què Crist ens ha alliberat. De poc serviran les cerimònies, per boniques que siguin, ni les associacions, per molt que siguin ufanes, si no s'encaminen a educar els homes a assolir la maduresa cristiana. A fi de contribuir-hi, els preveres ajudaran de manera que puguin copsar en els mateixos esdeveniments, grans o petits, allò que la realitat exigeix i quina és la voluntat de Déu. Els cristians també seran instruïts a no viure únicament per a ells mateixos, ans, d'acord amb les exigències de la nova llei de la caritat, a administrar cadascú en profit mutu la gràcia rebuda, i així a complir tots cristianament llurs obligacions en la comunitat humana.»⁹⁵

114. Qui aprecia veritablement la direcció espiritual, no només la recomana en el seu ministeri, sinó que la practica personalment.

⁹² CONC. ECUM. VAT. II, Decret *Presbyterorum Ordinis*, 14.

⁹³ *Ibidem*.

⁹⁴ Cf. CONGREGACIÓ PER AL CLERGAT, Directori per al ministeri i la vida dels preveres *Dives Ecclesiae* (31 de març de 1994).

⁹⁵ CONC. ECUM. VAT. II, Decret *Presbyterorum Ordinis*, 6.

Si no es perd de vista l'objectiu principal de la direcció (discerniment de la voluntat de Déu en tots els aspectes del camí de santedat i apostolat), es pot trobar la manera d'oferir-la i de rebre-la habitualment.

115. La invitació a practicar la direcció espiritual ha de ser un capítol important i permanent de qualsevol pla pastoral, que ha de ser sempre i al mateix temps pastoral de la santificació i de la missió. Es pot formar els fidels en aquest camí amb la predicació, la catequesi, la confessió, la vida litúrgica i sacramental especialment en l'eucaristia, els grups bíblics i de pregària, el testimoniatge del ministre mateix, que també demana consell quan cal i en les circumstàncies oportunes. D'alguns d'aquests serveis o ministeris és lògic passar a l'encontre personal, a la invitació a la lectura espiritual, als recessos espirituals, també personalitzats.

116. La direcció espiritual com a ministeri està vinculada amb freqüència a la confessió, on el sacerdot actua en nom de Crist i es mostra com a pare, amic, metge i guia espiritual. És servidor del perdó i orienta el camí de la contemplació i de la perfecció, amb respecte i fidelitat al magisteri i a la tradició espiritual de l'Església.

La direcció espiritual en la vida consagrada

117. Les persones consagrades, segons les diverses modalitats, segueixen una vida de radicalisme evangèlic i «apostòlic», afegint-hi «una consagració especial»,⁹⁶ «mitjançant la professió dels consells evangèlics».⁹⁷ En la vida consagrada cal tenir en compte el carisma específic (*carisma fundacional*) i la consagració especial (per la professió), així com també les diverses modalitats de vida contemplativa, evangèlica, comunitària i missionera, amb les corresponents constitucions, regles, etc.

118. El recorregut cap a la vida consagrada segueix les etapes que preveuen una preparació tant per a l'immediat com a llarg termini, aprofundint l'autenticitat de la vocació amb el suport de conviccions o motivacions evangèliques (que dissipin els dubtes sobre la identitat), de lliures decisions, sempre per arribar a la idoneïtat veritable (conjunt de qualitats).

119. Hi ha problemes concrets que es poden considerar només de «creixement» i de «maduració» si la persona consagrada presta una atenció assídua a la direcció espiritual: problemes que poden ser de solitud física o moral, de fracassos (aparents o reals), d'immaduresa afectiva, d'amistats sinceres, de llibertat interior a la fidelitat a l'obediència, d'assumpció serena del celibat com a signe de Crist Espòs davant l'Església Esposa, etc.

120. La direcció espiritual de les persones consagrades presenta aspectes peculiars, a més dels ja indicats més amunt. El seguiment evangèlic, la vida fraternal i la missió reben impuls d'un carisma particular, dins una història de gràcia, amb la professió o compromís especial de ser «visibilitat enmig del món» de Crist cast, pobre i obedient⁹⁸ i «memòria vivent de la manera d'existir i d'actuar de Jesús».⁹⁹

⁹⁶ JOAN PAU II, Ex. Ap. postsinodal *Vita consecrata* (25 de març de 1996), 2: AAS 88 (1996), 378.

⁹⁷ *Ibidem*, n. 30: *l.c.* 403.

⁹⁸ *Ibidem*, n. 1: *l.c.*, 377.

⁹⁹ *Ibidem*, n. 22: *l.c.*, 396.

Aquesta direcció de la persona, que segueix una forma de vida consagrada, pressuposa un camí peculiar de contemplació, perfecció, comunió (vida fraternal) i missió, que forma part de la sacramentalitat de l'Església misteri, comunió i missió. Cal ajudar a rebre i a viure el do tal com és, ja que es tracta de «seguir més el Crist més de prop, [...] cercant la perfecció de la caritat al servei del Regne»,¹⁰⁰ tendint a un amor de totalitat, personal i nupcial, que fa possible trobar-se «“més profundament” present, en el cor de Crist, els homes del nostre temps».¹⁰¹

121. Els sacerdots que estan convidats a prestar aquest servei d'acompanyament espiritual saben que «tots els religiosos, homes i dones, són dignes de cura particular amb vista a llur perfeccionament espiritual en bé de tota l'Església, pel fet de constituir la part destacada en la casa del Senyor».¹⁰²

Direcció dels laics

122. La crida universal a la santedat en qualsevol vocació cristiana no fa concessions ja que és sempre crida a la màxima perfecció: «Estimeu [...]. Sigueu perfectes com el vostre Pare celestial és perfecte» (Mt 5,44.48). La direcció espiritual en relació amb el cristià cridat a la santedat en un laic pressuposa aquesta vocació cristiana a la perfecció, però amb la particularitat de ser ferment evangèlic en el món i d'actuar sota la pròpia responsabilitat i en comunió amb l'Església, tractant les coses temporals i ordenant-les segons Déu.¹⁰³

El director espiritual ha d'ajudar en la relació personal amb Déu (concretar la participació en l'eucaristia i la pregària, l'examen de consciència, la unitat de vida), a formar la consciència, ajudar a santificar la família, el treball, les relacions socials, l'actuació en la vida pública. «El treball fet així és pregària. L'estudi fet així és pregària. La investigació científica feta així és pregària. Tot convergeix cap a una única realitat: tot és pregària, tot pot i ha de portar a Déu, alimentant una relació continuada amb ell, des del matí fins al vespre. Tot treball honest pot ser pregària, i tot treball és pregària, és apostolat. D'aquesta manera l'ànima s'enforteix en una unitat de vida senzilla i forta.»¹⁰⁴

Com ho recordava Benet XVI, tots els batejats són responsables de l'anunci de l'evangeli: «Els laics estan cridats a exercir la seva tasca profètica, que es deriva directament del baptisme, i a testimoniar l'evangeli en la vida quotidiana siguin on siguin.»¹⁰⁵

La direcció o consell espiritual en relació amb els laics no indica en ells manca o immaduresa, sinó més aviat una ajuda fraternal (per part del conseller) a actuar espiritualment i apostòlicament d'acord amb la pròpia iniciativa i responsabilitat estant presents, com a autèntics deixebles de Crist, en les realitats humanes del treball, de la família, de la societat política i econòmica, etc., per a santificar des de dins i aportant la pròpia responsabilitat i iniciativa.

¹⁰⁰ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 916; cf. CDC, c. 573.

¹⁰¹ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 932.

¹⁰² CONC. ECUM. VAT. II, Decret *Presbyterorum Ordinis*, 6.

¹⁰³ Cf. CONC. ECUM. VAT. II, Constitució dogmàtica *Lumen gentium*, 31.

¹⁰⁴ ST. JOSEPMARIA ESCRIVÁ, *És Crist que passa*, 10.

¹⁰⁵ BENET XVI, Ex. Ap. postsinodal *Verbum Domini*, 94.

123. La direcció espiritual dels laics tendeix, doncs, al camí de santedat i missió sense límits, ja que són no sols partícips de l'ofici sacerdotal, profètic i reial de Crist com qualsevol batejat,¹⁰⁶ sinó que viuen aquesta realitat amb una gràcia especial de presència en el món, que els concedeix una funció «pròpia i totalment necessària en la missió de l'Església».¹⁰⁷

Els estan cridats a «contribuir com des de dins [...] a la santificació del món practicant llur pròpia professió guiats per l'esperit»¹⁰⁸ i cooperant a «estendre el Regne de Déu i a impregnar i perfeccionar amb esperit cristià l'ordre de les coses temporals»,¹⁰⁹ o sigui a «gestionar les realitats temporals i ordenant-les [...] segons Crist».¹¹⁰ L'acompanyament espiritual tendirà, així, a fer-los partícips «de la mateixa missió salvadora de l'Església»,¹¹¹ per fer-la «present i activa enmig de les realitats temporals».¹¹²

124. L'ajuda del consell espiritual és necessària tant en la vida interior com en les circumstàncies quotidianes diverses: socials, familiars i professionals, sobretot en els moments de vida familiar i sociopolítica en els quals cal presentar i testimoniar els criteris fonamentals de la vida cristiana. També en la vida més atrafegada de qualsevol apòstol, si té el desig sincer de santedat, és possible trobar el consell espiritual.

Harmonia entre els diversos nivells formatius en el camí de la direcció espiritual

125. El cristià està orientat cap a un camí de configuració amb Crist. Es pot parlar de diversos nivells o dimensions de la formació: humana, espiritual, intel·lectual, professional, pastoral. Són aspectes que s'integren i s'harmonitzen recíprocament, en la comunió eclesial i amb vista a la missió. Es tracta sempre de la persona com a membre d'una comunitat humana i eclesial.

126. S'ha d'apreciar de manera adient la dimensió o el nivell humà, personal o comunitari, atès que la persona humana té necessitat de ser valorada rectament, de saber-se estimada i ser capaç d'estimar en la veritat del do. Això pressuposa un camí de llibertat, que es construeix a la llum de la comunió amb Déu Amor, on cada persona és relació de do. La persona es construeix, doncs, en els seus criteris objectius, escala autèntica de valors, motivacions ordenades a l'amor, actituds de relació i de servei.

El consell espiritual s'inspira en el misteri de Crist, a la llum del qual es desxifra el misteri de l'home.¹¹³ La persona és educada per a donar i per a donar-se. Per això aprèn a escoltar, a estar amb els altres, a comprendre, a acompanyar, a dialogar, a cooperar, a fer amistats sinceres.

¹⁰⁶ *Ibidem.*

¹⁰⁷ CONC. ECUM. VAT. II, Decret *Apostolicam actuositatem*, 1.

¹⁰⁸ CONC. ECUM. VAT. II, Constitució dogmàtica *Lumen gentium*, 31.

¹⁰⁹ CONC. ECUM. VAT. II, Decret *Apostolicam actuositatem*, 4.

¹¹⁰ Cf. CONC. ECUM. VAT. II, Constitució dogmàtica *Lumen gentium*, 31.

¹¹¹ Cf. CONC. ECUM. VAT. II, Constitució dogmàtica *Lumen gentium*, 33.

¹¹² CONC. ECUM. VAT. II, Decret *Apostolicam actuositatem*, 29; cf. JOAN PAU II, Ex. Ap. postsinodal *Christifideles laici*, 7-8; 15; 25-27; 64: *l.c.*, 403-405; 413-416; 436-442; 518-521.

¹¹³ Cf. CONC. ECUM. VAT. II, Constitució pastoral *Gaudium et spes*, 22.

Aquestes virtuts humanes en el cristià es conreen a la llum de la fe, esperança i caritat. Per a pensar, valorar i estimar com Crist. Els textos conciliaris i del Magisteri postconciliar conviden a aquesta formació «humana» que es concreta en sensibilitat per la justícia i la pau, harmonia en la diferència, capacitat d'iniciativa, admiració i obertura als nous valors, constància, fortalesa, disponibilitat per a noves empreses, fraternitat, sinceritat, acollença, escolta, col·laboració, cura de les relacions humanes i de les bones amistats.¹¹⁴

127. El camí de la vida espiritual, precisament perquè és camí de recerca i experiència viscuda de la veritat, del bé i de la bellesa, està entreteixit d'harmonia entre intel·ligència, afectivitat, voluntat, memòria, significats. La formació s'expressa, doncs, en una «maduresa humana, demostrada sobretot [...] en la capacitat de prendre decisions sospesades i en l'encert del judici sobre esdeveniments i persones».¹¹⁵

És un camí que harmonitza el compliment del deure, l'amor contemplatiu, l'estudi i l'acció externa, com a procés necessari per a la «unitat de vida» de l'apòstol.

El consell espiritual ajuda a conèixer i a superar la pròpia fragilitat en el camp de les decisions, dels records, dels sentiments i dels condicionaments sociològics, culturals i psicològics.

128. En la direcció espiritual es troba una ajuda per a programar millor el temps de la pregària, de la vida familiar, comunitària, del compromís dels fills, del treball i del descans, valorant el silenci interior, i també l'exterior, i descobrint el significat positiu de les dificultats i del sofriment.

L'acompanyament en aquest nivell humà-cristià pot respondre a tres preguntes: qui sóc jo? (identitat), amb qui estic? (relacions), amb quina finalitat? (missió). Sota l'acció de la gràcia divina, els criteris, els desitjos, les motivacions, els valors i les actituds es transformen en fe, esperança i caritat amb les consegüents virtuts morals, és a dir en una vida en Crist. L'ésser humà-cristià s'educa per aconseguir realitzar estimant en la veritat del donar-se a Déu i als germans.

En tot aquest procés cal tenir en compte la relació entre gràcia i naturalesa (com per la relació entre fe i raó) distingint i harmonitzant, ja que «la Gràcia no destrueix la naturalesa, sinó que la perfecciona».¹¹⁶ Aquest és un tema d'importància extrema en el moment de concretar algunes orientacions i alguns mitjans que respectin la diferència entre psicologia i cultura, així com també la diversitat dels carismes que s'insereixen en les diferents circumstàncies humanes i, sobretot, els continguts de la fe.

129. Cal trobar una unitat entre naturalesa i gràcia, prevalent aquesta última, com a participació en la vida nova o vida divina. «Un dels aspectes de l'actual esperit

¹¹⁴ Cf. CONC. ECUM. VAT. II, Decrets *Presbyterorum Ordinis*, 3; *Optatam totius*, 11; JOAN PAU II, Ex. Ap. postsinodal *Pastores dabo vobis*, 43-44; 72; *l.c.*, 731-736; 783-787; Directori per a la vida i el ministeri dels preveres *Dives Ecclesiae*, 76.

¹¹⁵ CONC. ECUM. VAT. II, Decret *Optatam totius*, 11.

¹¹⁶ SANT TOMÀS, *Summa Theologiae*, I, 1, 8 ad 2.

tecnicista es pot apreciar en la propensió a considerar els problemes i els fenòmens que tenen a veure amb la vida interior només des d'un punt de vista psicològic, i fins i tot merament neurològic. D'aquesta manera, la interioritat de l'home es buida i ser conscients de la consistència ontològica de l'ànima humana, amb les profunditats que els sants han sabut sondejar, es perd progressivament. El problema del desenvolupament està estretament relacionat amb el concepte que tinguem de l'ànima de l'home, ja que el nostre jo es veu reduït molts cops a la psique, i la salut de l'ànima es confon amb el benestar emotiu. Aquestes reduccions tenen el seu origen en una incomprensió profunda del que és la vida espiritual i porten a ignorar que el desenvolupament de l'home i dels pobles depèn també de les solucions que es donen als problemes de caràcter espiritual.»¹¹⁷

130. El coneixement dels temperaments i dels caràcters ajudarà a moderar i a orientar: per exemple, si es pren una tipologia «clàssica» dels Pares com la d'Hipòcrates, es farà de manera que les aspiracions a grans coses no caiguin en l'orgull i en l'autosuficiència (temperament colèric), que l'afabilitat no caigui en vanitat i superficialitat (temperament sanguini), que la tendència a la vida interior i a la soledat no corrin el risc de caure en la passivitat i en el desànim (temperament malenconiós), que la perseverança i l'equanimitat no corrin el risc de ser negligents (temperament flegmàtic).

En aquest nivell o dimensió humana entra el tema de l'«ajuda psicològica»: aquest acompanyament «pot ser ajudat en determinats casos i amb condicions precises, però no substituït per formes d'anàlisi o d'ajuda psicològica».¹¹⁸ D'aquest tema es poden consultar els documents de l'Església que presenten tant l'oportunitat, com les condicions amb què aquests instruments humans es poden emprar directament.¹¹⁹

131. Com és lògic, en la direcció espiritual s'afavoreix el nivell o dimensió espiritual, perquè el consell s'adreça principalment a millorar la fidelitat a la pròpia vocació, la relació amb Déu (pregària, contemplació), la santedat o perfecció, la fraternitat o comunió eclesial, la disponibilitat per l'apostolat.

Per això, el programa de vida espiritual s'ha d'orientar basant-se en un projecte (línies de vida espiritual), en alguns objectius proporcionats al nivell de maduresa espiritual aconseguit per la persona acompanyada i en els relatius mitjans corresponents.

132. La dimensió humana cristiana i espiritual ha de alimentar-se amb l'estudi i la lectura. Es podria parlar de dimensió intel·lectual o doctrinal de la direcció

¹¹⁷ BENET XVI, Carta Enc. *Caritas in veritate*, 76.

¹¹⁸ JOAN PAU II, Ex. Ap. postsinodal *Pastores dabo vobis*, 40: l.c., 725.

¹¹⁹ Sobre això: CONGREGACIÓ PER A L'EDUCACIÓ CATÒLICA, Orientacions educatives per a la formació al celibat sacerdotal (11 d'abril de 1974); Directrius per a la formació dels seminaristes sobre els problemes relatius al matrimoni i a la família (19 de març de 1995); Instrucció sobre els criteris de discerniment vocacional respecte de les persones amb tendències homosexuals per a la seva admissió al Seminari i als ordes sagrats (4 de novembre de 2005): AAS 97 (2005), 1007-1013; Orientacions per a la utilització de les competències psicològiques en l'admissió i en la formació dels candidats al sacerdoci (29 de juny de 2008).

espiritual. La formació intel·lectual (necessària per a la vida espiritual) s'ha de continuar i s'ha d'ampliar a la vida, inspirant-se en els sants, en els autors espirituals i en els escrits clàssics d'espiritualitat.

La direcció espiritual, en aquesta dimensió intel·lectual o doctrinal, s'orienta cap al misteri de Crist anunciat, celebrat i viscut: «El misteri de Crist, que afecta tota la història del llinatge humà, influeix constantment en l'Església i actua sobretot per mitjà del ministeri sacerdotal.»¹²⁰ L'orientació cristològica de la vida espiritual constitueix la base més idònia per a un bon resultat en la predicació i en la guia dels fidels en el camí de la contemplació, de la caritat i de l'apostolat.

La direcció espiritual, amb aquesta dimensió doctrinal, afavoreix el gust per l'estudi individual i compartit, i per la lectura assídua (individual i compartida) dels grans clàssics de l'espiritualitat de tots els temps, d'Orient i d'Occident.

133. En el consell i acompanyament espirituals entra necessàriament el camp del compromís apostòlic. S'examinen, doncs, les motivacions, les preferències, les realitats concretes, de manera que la persona acompanyada estigui més disponible per a l'apostolat. La fidelitat a l'Esperit Sant infon «una audàcia serena que impulsa a transmetre als altres l'experiència de Jesús i l'esperança que anima».¹²¹ Només amb aquesta llibertat espiritual, l'apòstol sabrà afrontar les dificultats personals i ambientals de tota època.

La direcció espiritual, en aquesta dimensió apostòlica o pastoral, comprèn la manera de donar testimoniatge, d'anunciar Crist, de celebrar la litúrgia, de servir en els diversos camps de la caritat.

Si al camí de la perfecció i de la generositat evangèlica li manca la direcció espiritual, serà difícil que els plans pastorals incloguin l'orientació principal de la mateixa pastoral, que és la de guiar les persones i les comunitats a la santedat o a la identificació amb Crist (cf. Col 1,28; Ga 4,19).

134. El camí de la direcció espiritual és d'ajuda perquè la formació teològica i pastoral sigui relacional. En qualsevol argument doctrinal i pràctic es tracta de viure la trobada personal amb Crist (cf. Mc 3,13-14; Jn 1,39) i el seguiment evangèlic (cf. Mt 4,19-22; Mc 10,21-31.38), en comunió amb els germans (cf. Lc 10,1; Jn 17,21-23), per a compartir i continuar la seva missió (cf. Jn 20,21). El servei de la direcció espiritual contribueix a una formació personal per a construir l'Església comunitària.¹²²

¹²⁰ CONC. ECUM. VAT. II, Decret *Optatam totius*, 14.

¹²¹ JOAN PAU II, Carta enc. *Redemptoris missio* (7 de desembre de 1990), 24; AAS 83 (1991), 270-271.

¹²² Sobre la direcció espiritual, a més dels documents esmentats, vegeu el contingut a: CONC. ECUM. VAT. II, Decret *Presbyterorum Ordinis* 9; 18; Decret *Optatam totius*, 3; 8; 19; JOAN PAU II, Ex. Ap. post-sinodal *Pastores dabo vobis*, 40; 50; 81; *L.c.*, 725, 747, 799-800; Ex. Ap. post-sinodal *Vita consecrata*, 21; 67; 46; *L.c.*, 394-395; 442-443; 418-420; CDC, c. 239; 246; CCEO, c. 337-339; 346 §2; CONGREGACIÓ PER AL CLERGAT, Directori per al ministeri i la vida dels preveres *Dives Ecclesiae*, 39; 54; 85; 92; CONGREGACIÓ PER A L'EDUCACIÓ CATÒLICA, *Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis* (19 de març de 1985), 44-59; Carta circular sobre alguns aspectes més urgents de la formació espiritual als Seminaris (6 de gener de 1980); Directrius per a la preparació dels educadors als Seminaris (4 de novembre de 1993), 55; 61 (director espiritual); CONGREGACIÓ PER ALS INSTITUTS DE VIDA

CONCLUSIÓ:

«QUE [...] CRIST QUEDI FORMAT EN VOSALTRES» (GA 4,19)

135. Els *munera* sacerdotals, quan s'exerceixen amb l'esperit de Crist, deixen al cor l'empremta de l'«alegria pasqual»¹²³ i de la «alegria en l'esperança» (cf. Rm 12,12). Ho recordava Joan Pau II en commemorar el segon centenari del naixement del sant Rector d'Ars: «Estigueu sempre segurs, estimats germans sacerdots, que el ministeri de la misericòrdia és un dels més bonics i consoladors. Us permetrà il·luminar les consciències, perdonar-les i vivificar-les en nom del Senyor Jesús, i ser per a elles metges i consellers espirituals; és la manifestació insubstituïble i la verificació del sacerdocí ministerial.»¹²⁴

136. En el ministeri de ser «metge i conseller espiritual», no es tracta només de perdonar els pecats, sinó també d'orientar la vida cristiana per a correspondre generosament al projecte de Déu Amor. La generositat amb què el sacerdot ministre respon a aquest projecte facilita la florida efectiva de les gràcies que l'Esperit Sant dóna a la seva Església en cada època. Ho afirma el concili Vaticà II quan diu que «a fi d'assolir els seus objectius pastorals de renovació interna de l'Església, de difusió de l'evangeli arreu del món i de diàleg amb el món actual, exhorta vivament tots els sacerdots a esforçar-se, emprant els mitjans adequats recomanats per l'Església, a augmentar constantment aquella santedat cada vegada que els faci instruments més aptes al servei de tot el poble de Déu».¹²⁵

Els *munera* profètics, litúrgics i diaconals, exercits amb aquest esperit, faran que els continguts de les quatre Constitucions del concili Vaticà II s'apliquin a una Església que, sent «sagrament», és a dir, signe transparent de Crist (*Lumen gentium*), és l'Església de la Paraula (*Dei Verbum*), del misteri pasqual (*Sacrosanctum Concilium*), inserida en el món i solidària amb ell (*Gaudium et spes*), és misteri de comunió per a la missió.

Tot això comporta, com sempre ha passat en l'actuació dels concilis, el compromís dels batejats en el camí de la santedat i de l'apostolat.

137. La pastoral de la santedat, que s'anuncia en la predicació i es realitza de manera particular amb el sagrament de la reconciliació i amb la direcció espiritual, sempre en relació amb l'eucaristia, actua principalment amb el ministeri sacerdotal. Es requereixen ministres que visquin joiosament aquest servei que produirà certament grans fruits i dissiparà dubtes i desànim.

138. Cal difondre *ànima* o *espiritualitat* en els valors actuals del progrés i de la tècnica, com ho afirma el papa Benet XVI: «El desenvolupament ha de comprendre,

CONSAGRADA I LES SOCIETATS DE VIDA APOSTÒLICA, Directrius sobre la formació als instituts religiosos *Potissimum institutioni* (2 de febrer de 1990), 13; 63; AAS 82 (1990), 479; 509-510; Instrucció *Partir de nou de Crist: un renovat compríms de la vida consagrada en el tercer mil·lenni* (19 de maig de 2002), 8; CONGREGACIÓ PER A L'EVANGELIZACIÓ DELS POBLES, Guia de vida pastoral per als sacerdots diocesans a les Esglésies que depenen de la Congregació per a l'evangelització dels pobles (1 d'octubre de 1989), 19-33 (espiritualitat i vida sacerdotal).

¹²³ CONC. ECUM. VAT. II, Decret *Presbyterorum Ordinis*, 11.

¹²⁴ JOAN PAU II, *Carta als sacerdots amb motiu del Dijous Sant 1986*, 7: l.c., 696.

¹²⁵ CONC. ECUM. VAT. II, Decret *Presbyterorum Ordinis*, 12.

a més d'un progrés material, un d'espiritual, perquè l'home és "un en cos i ànima", nascut de l'amor creador de Déu i destinat a viure eternament. No hi ha desenvolupament ple ni un bé comú universal sense el bé espiritual i moral de les persones, considerades en la seva totalitat d'ànima i cos.»¹²⁶

La direcció o acompanyament espiritual dels batejats és un itinerari entusiasmant, que impulsa el mateix confessor o director espiritual a viure alegrement el seu camí de donació al Senyor. «Per a això es necessiten uns ulls nous i un cor nou, que superin la visió materialista dels esdeveniments humans i que albirin en el desenvolupament aquesta "alguna cosa més" que la tècnica no pot oferir. Per aquest camí es podrà aconseguir aquell desenvolupament humà i integral, el criteri orientador del qual es troba en la força impulsora de la caritat en la veritat.»¹²⁷

D'aquesta manera els sacerdots experimenten que «no es troben mai sols en l'exercici de llur treball»,¹²⁸ ja que saben que qui els mana, els acompanya i els atén és Crist ressuscitat, que camina amb ells en la «realització del pla salvador de Déu [...], que només a poc a poc és portat a efecte mitjançant serveis a edificació del cos de Crist, fins que la mesura de la seva edat sigui completa».¹²⁹

139. La reforma perenne de la vida de l'Església té necessitat del to inequívoc de l'esperança. El creixement de les vocacions sacerdotals, de vida consagrada i del compromís eclesial dels laics en el camí de la santedat i l'apostolat, exigeix la renovació, l'augment del ministeri de la reconciliació i de la direcció espiritual, exercits amb entusiasme motivat i amb el do generós d'un mateix. Aquesta és la «nova primavera» presagiada per Joan Pau II: «Mai com avui l'Església no ha tingut l'oportunitat de fer arribar l'evangeli, amb el testimoni i la paraula, a tots els homes i tots els pobles. Veig l'alba d'una nova època missionera, que arribarà un dia a ser radiant i rica en fruits, si tots els cristians i, en particular, els missioners i les joves Esglésies, responen amb generositat i santedat a les crides i desafiaments del nostre temps.»¹³⁰

140. Les noves situacions i les noves gràcies són un presagi d'un nou fervor apostòlic: «Com els Apòstols després de l'ascensió de Crist, l'Església ha d'aplegar-se al Cenacle amb "Maria, la mare de Jesús" (Ac 1,14), per implorar l'Esperit i obtenir força i valor per a complir el manament missioner. També nosaltres, molt més que els Apòstols, tenim necessitat de ser transformats i guiats per l'Esperit.»¹³¹ El ministeri de la reconciliació i el servei de la direcció espiritual constituïran un ajut determinant en aquest procés constant d'obertura i de fidelitat de tota l'Església i, en particular, del sacerdoci ministerial a l'acció actual de l'Esperit Sant.

Vaticà, 9 de març de 2011, Dimecres de Cendra

Mauro Card. Piacenza, *prefecte*

† Celso Morga Iruzebieta, *arquebisbe tit. d'Alba Marittima, secretari*

¹²⁶BENET XVI, Carta enc. *Caritas in veritate*, 76.

¹²⁷ *Ibidem*, 77.

¹²⁸ CONC. ECUM. VAT. II, Decret *Presbyterorum Ordinis*, 22.

¹²⁹ *Ibidem*.

¹³⁰ JOAN PAU II, Carta enc. *Redemptoris missio*, 92: l.c., 339.

¹³¹ *Ibidem*.

APÈNDIX I

EXAMEN DE CONSCIÈNCIA PER ALS SACERDOTS

1. «*Jo em consagro a mi mateix per ells, perquè ells també siguin consagrats en la veritat*» (Jn 17,19)

Em proposo seriosament la santedat en el meu sacerdoci? ¿Estic convençut que la fecunditat del meu ministeri sacerdotal ve de Déu i que, amb la gràcia de l'Esperit Sant, he d'identificar-me amb Crist i donar la meua vida per la salvació del món?

2. «*Això és el meu cos*» (Mt 26,26)

El sant sacrifici de la missa és el centre de la meua vida interior? Em preparo bé, celebro devotament i després em recullo en acció de gràcies? ¿Constitueix la missa el punt de referència habitual de la meua jornada per lloar Déu, donar-li gràcies pels seus beneficis, recórrer a la seva benevolència i reparar els meus pecats i els de tots els homes?

3. «*El zel del teu temple em consumeix*» (Jn 2,17)

¿Celebro la missa segons els ritus i les normes establertes, amb autèntica motivació, amb els llibres litúrgics aprovats? Sóc amatent a les sagrades espècies conservades al tabernacle, i les renovo periòdicament? Mantinc amb cura els vasos sagrats? ¿Porto amb dignitat tots els vestits sagrats prescrits per l'Església, tenint present que actuo *in persona Christi Capitis*?

4. «*Manteniu-vos en el meu amor*» (Jn 15,9)

Em produeix alegria romandre davant Jesucrist present en el Santíssim Sagrament, en la meua meditació i adoració silenciosa? Sóc fidel a la visita quotidiana al Santíssim Sagrament? El meu tresor és al Tabernacle?

5. «*Explica'ns la paràbola*» (Mt 13,36)

¿Faig cada dia la meua meditació amb atenció, procurant superar qualsevol tipus de distracció que em separi de Déu, buscant la llum del Senyor a qui serveixo? ¿Medito assíduament la Sagrada Escripura? ¿Prego amb atenció les meves oracions habituals?

6. «*Cal pregar sempre sense defallir*» (Lc 18,1)

¿Celebro quotidianament la litúrgia de les hores de manera íntegra, digna, atenta i devotament? ¿Sóc fidel al meu compromís amb Crist en aquesta dimensió important del meu ministeri, pregant en nom de tota l'Església?

7. «*Vine i segueix-me*» (Mt 19,21)

És, nostre Senyor Jesucrist, el veritable amor de la meua vida? ¿Observo amb alegria el compromís del meu amor cap a Déu en la continència del celibat? M'he detingut conscientment en pensaments, desitjos o actes impurs; he mantingut converses inconvenients? M'he posat en l'ocasió propera de pecar contra la castedat? He custodiat la meua mirada? He estat

- prudent en tractar amb les diverses categories de persones? ¿Representa la meua vida, per als fidels, un testimoniatge que la puresa és una cosa possible, fecunda i alegre?
8. «*Qui ets tu?*» (Jn 1,19)
 En la meua conducta habitual, hi ha elements de debilitat, de peresa, de fluixedat? Són conformes les meues converses al sentit humà i sobrenatural que un sacerdot ha de tenir? Estic atent a actuar de tal manera que en la meua vida no s'introdueixin conductes superficials o frívols? Sóc coherent en totes les meues accions amb la meua condició de sacerdot?
9. «*El Fill de l'home [...] no té on reposar el cap*» (Mt 8,20)
 Estimo la pobresa cristiana? Poso el meu cor en Déu i estic desconnectat, interiorment, de tota la resta? ¿Estic disposat a renunciar, per a servir millor Déu, de les meues comoditats actuals, dels meus projectes personals, dels meus afectes legítims? Tinc coses supèrflues, realitzo despeses no necessàries o em deixo conquerir per l'ansia del consumisme? Faig el possible per viure els moments de descans i de vacances a la presència de Déu, recordant que sóc sempre i en tot lloc sacerdot, també en aquells moments?
10. «*Perquè has revelat als senzills tot això que has amagat als savis i entesos*» (Mt 11,25)
 ¿Hi ha en la meua vida pecats de supèrbia: dificultats interiors, susceptibilitat, irritació, resistència a perdonar, tendència al desànim, etc.? ¿Demano a Déu la virtut de la humilitat?
11. «*A l'instant en va sortir sang i aigua*» (Jn 19,34)
 ¿Tinc la convicció que, en actuar «en la persona de Crist» estic directament compromès amb el mateix cos de Crist, l'Església? ¿Puc afirmar sincerament que estimo l'Església i que serveixo amb alegria el seu creixement, les seves causes, cadascun dels seus membres, tota la humanitat?
12. «*Tu ets Pere*» (Mt 16,18)
Nihil sine Episcopo 'no res sense el bisbe', deia sant Ignasi d'Antioquia: són aquestes paraules la base del meu ministeri sacerdotal? He rebut dòcilment ordres, consells o correccions del meu Ordinari? Prego especialment pel Sant Pare, en plena unió amb els seus ensenyaments i intencions?
13. «*Estimeu-vos els uns als altres*» (Jn 13,34)
 ¿He viscut amb diligència la caritat en tractar amb els meus germans sacerdots, o, al contrari, m'he desinteressat d'ells per egoisme, apatia o indiferència? He criticat els meus germans en el sacerdoci? He estat al costat dels qui pateixen per malaltia física o dolor moral? ¿Visc la fraternitat amb la finalitat que ningú no estigui sol? ¿Tracto a tots els meus germans sacerdots i també els fidels laics amb la mateixa caritat i paciència de Crist?

14. «*Jo sóc el camí, la veritat i la vida*» (Jn 14,6)

Conec en profunditat els ensenyaments de l'Església? Els assimilo i els transmeto fidelment? ¿Sóc conscient que ensenyar el que no es correspon amb el Magisteri, tant el que sigui solemne com el que sigui ordinari, constitueix un greu abús que perjudica les ànimes?

15. «*Vés-te'n, i d'ara endavant no pequis més*» (Jn 8,11)

L'anunci de la paraula de Déu, condueix els fidels als sagraments? ¿Em confesso amb regularitat i amb freqüència, d'acord amb el meu estat i les coses santes que tracto? ¿Celebro amb generositat el sagrament de la reconciliació? ¿Estic àmpliament disponible a la direcció espiritual dels fidels dedicant un temps específic? Preparo amb cura la predicació i la catequesi? Predico amb zel i amb amor de Déu?

16. «*Va cridar els qui va voler, i ells anaren cap a Jesús*» (Mc 3,13)

¿Estic atent a descobrir les llavors de vocació al sacerdot i a la vida consagrada? ¿Em preocupo de difondre entre tots els fidels una consciència més gran de la crida universal a la santedat? Demano als fidels que preguin per les vocacions i per la santificació del clergat?

17. «*El Fill de l'home [...] no ha vingut a ser servit, sinó a servir*» (Mt 20,28)

¿He procurat donar-me als altres en la vida quotidiana, servint evangèlicament? Manifesto la caritat del Senyor també amb les obres? Veig en la Creu la presència de Jesucrist i el triomf de l'amor? Poso en la meua vida diària l'esperit de servei? Considero l'exercici de l'autoritat vinculada a l'ofici també una forma imprescindible de servei?

18. «*Tinc set*» (Jn 19,28)

¿He pregat i m'he sacrificat de veritat i amb generositat per les ànimes que Déu m'ha confiat? Compleixo els meus deures pastorals? Tinc també sol·licitud envers les ànimes dels fidels difunts?

19. «*Aquí tens el teu fill. [...] Aquí tens la teua mare*» (Jn 19,26-27)

¿Recorro ple d'esperança a la Mare de Déu, Mare dels sacerdots, per estimar i fer estimar més el seu Fill Jesús? Conreo la pietat mariana? Reservo un espai cada jornada per a resar el sant rosari? Recorro a la seva maternal intercessió en la lluita contra el dimoni, la concupiscència i la mundanitat?

20. «*Pare, a les teves mans confio el meu esperit*» (Lc 23,46)

Sóc sol·lícit a assistir i administrar els sagraments als moribunds? ¿Considero en la meua meditació personal, en la catequesi i en la predicació ordinària, la doctrina de l'Església sobre els darrers moments d'una persona? ¿Demano la gràcia de la perseverança final i convido els fidels a fer el mateix? Ofereixo sovint i amb devoció els sufragis per les ànimes dels difunts?

APÈNDIX II

PREGÀRIES

PREGÀRIA DEL SACERDOT

ABANS D'ESCOLTAR LES CONFESSIONS

Doneu-me, Senyor, la saviesa que m'assisteixi quan sóc al confessionari, perquè sàpiga jutjar el vostre poble amb justícia i els vostres pobres amb seny. Feu que utilitzi les claus del Regne del cel per a no obrir a ningú que mereixi estar tancat, i que no tanqui a qui mereixi que se l'obri. Feu que la meva intenció sigui pura, el meu zel sincer, la meva caritat pacient i el meu treball fecund.

Que sigui dòcil però no feble, que la meva seriositat no sigui severa, que no menyspreï el pobre ni afalagui el ric. Feu que sigui amable a conhortar els pecadors, prudent a interrogar i expert a instruir.

Us demano que em concediu la gràcia de ser capaç d'allunyar-los del mal, diligent a confirmar-los en el bé, que els ajudi a ser millors amb la maduresa de les meves respostes i amb la rectitud dels meus consells, que il·lumini el que és fosc, sent sàgac en els temes complexos i victoriós en els difícils, que no m'aturi en xerrameques inútils ni em deixi contagiar pel que està corromput; que, salvant els altres, no em perdi a mi mateix. Amén.

ORATIO SACERDOTIS

ANTEQUAM CONFESSIONES EXCIPIAT

Da mihi, Dómine, sédium tuárum asistrícem sapiéntiam, ut sciam iudicáre pópulum tuum in iustítia, et páuperes tuos in iudício. Fac me ita tractáre claves regni celórum, ut nulli apériam, cui claudéndum sit, nulli claudam, cui aperiéndum.

Sit inténtio mea pura, zelus meus sincérus, cáritas mea pátiens, labor meus fructuósus. Sit in me lénitas non remíssa, aspéritas non sevéra; páuperem ne despíciam, díviti ne adúler. Fac me ad alliciéndos peccatóres suávem, ad interrogándos prudéntem, ad instruéndos perítum.

Tribue, quæso, ad retrahéndos a malo sollértiam, ad confirmandos in bono sedulitátem, ad promovéndos ad melióra indústriam: in respónsis maturitátem, in consíliis rectitúdinem, in obscúris lumen, in impléxis sagacitátem, in árduis victóriam: inútilibus collóquiis ne detínear, pravis ne contáminer; álios salvem, me ipsum non perdam. Amen.

PREGÀRIA DEL SACERDOT

DESPRÉS D'ESCOLTAR LES CONFESSIONS

Senyor, Jesucrist, dolç amant i santificador de les ànimes, us prego que, amb la infusió de l'Esperit Sant, purifiqueu el meu cor de qualsevol sentiment o pensament viciat i que supliu, amb la vostra infinita pietat i misericòrdia, tot el que en el meu ministeri sigui causa de pecat, per la meva ignorància o negligència.

Confio a les vostres amabilíssimes ferides totes les ànimes que heu conduït a la penitència i santificat amb la vostra preciosíssima sang, perquè vós les guardeu totes en el sant temor i les conserveu amb el vostre amor, les sostingueu cada dia amb virtuts més grans i les conduïu a la vida eterna. Vós que viviu i regneu amb el Pare i l'Esperit Sant pels segles dels segles. Amén.

Senyor, Jesucrist, Fill del Déu vivent, rebeu aquest meu ministeri com a ofrena per aquell amor digníssim amb què va escoltar santa Maria Magdalena i tots els pecadors que han recorregut a vós, i qualsevol cosa que hagi fet de manera negligent o amb menor dignitat a la celebració d'aquest sagrament, supliu-la i satisfeu-la dignament. Confio al vostre dolcíssim cor a tots i cada un dels qui he confessat, i us prego que els custodieu i els preserveu de qualsevol recaiguda i que els conduïu, després de les misèries d'aquesta vida, a les alegries eternes. Amén.

ORATIO SACERDOTIS POSTQUAM CONFESSIONES EXCEPERIT

Dómine Iesu Christe, dulcis amátor et sanctificátor animárum, purífica, óbsecro, per infusiónem Sancti Spíritus cor meum ab omni affectióne et cogitatióne vitiósa, et quidquid a me in meo múnere sive per neglegéntiam, sive per ignorántiam peccátum est, tua infiníta pietáte et misericórdia supplére dignéris. Comméndo in tuis amabilíssimis vulnéribus omnes ánimas, quas ad pæniténtiam traxísti, et tuo pretiosíssimo Sanguine sanctificásti, ut eas a peccátis ómnibus custódias et in tuo timóre et amóre consérves, in virtútibus in dies magis promóveas, atque ad vitam perdúcas ætérnam: Qui cum Patre et Spíritu Sancto vivis et regnas in s cula sæculórum. Amen.

Dómine Iesu Christe, Fili Dei vivi, súscipe hoc obséquii mei ministérium in amóre illo superdigníssimo, quo beátam Mariám Magdalénam omnésque ad te confugiéntes peccatóres absolvísti, et quidquid in sacraménti huius administratióne neglegénter minúsque digne perféci, tu per te supplére et satisfácere dignéris. Omnes et síngulos, qui mihi modo conféssi sunt, comméndo dulcíssimo Cordi tuo rogans, ut eósdem custódias et a recidíva præsérves atque post huius vitæ misériam necum ad gáudia perdúcas ætérna. Amen.

ÍNDEX DE MATÈRIES

Absolució dels pecats: 36-47.
Acollença (vegeu misericòrdia): 51-57; 109-113.
Actualitat de la direcció espiritual: 64-76.
Actualitat del sagrament de la penitència: 7-23; 61-63.
Alegria: 7-8; 21-23.
Amor de Déu (vegeu caritat, misericòrdia, perdó): 51-57.
Amor fraternal (vegeu caritat).
Apòstol: 133-140.
Apostolat: 133-140.
Apòstols: 9-11; 110-120.

Associació (vegeu comunitat eclesial): 117-121.
 Baptisme: 25-27; 32-35.
 Bon Pastor: 28-31, 51-60, 111-116.
 Camí de pregària: 81-83.
 Camí de perfecció (vegeu santedat): 28-31, 81-83, 87-97.
 Caràcters: 125-134.
 Caritat: 64-65.
 Caritat pastoral: 44-47; 51-56.
 Casos especials de direcció espiritual: 87-97.
 Catecisme de l'Església catòlica (vegeu documents de l'Església): 25-31; 39-43.
 Celebració litúrgica del sagrament de la penitència: 41-43.
 Celebració personal i comunitària: 41-43.
 Codi de Dret Canònic: 44-47; 1958-1959 (penitència); 1987-1997 (direcció espiritual).
 Comunitat eclesial (vegeu Església, vida comunitària): 14-18, 25-27, 36-42, 51-57, 74-76, 78-80.
 Comunió dels sants: 9-11.
 Comunió eclesial (vegeu Església, comunitat, normes, vida comunitària): 70-73; 125-134.
 Concili Vaticà II (*passim*, en les citacions dels documents): Conclusió (Síntesi de les Constitucions).
 Confessió en relació amb la direcció espiritual: 41-42; 74-76.57
 Confessió dels pecats: 25-27.
 Confessionari: 41-47.
 Configuració a Crist (vegeu imitació, santedat, seguiment evangèlic): 48-50.
 Consell espiritual (vegeu direcció espiritual): 70-73.
 Consells evangèlics: 117-121.
 Consciència (vegeu examen de consciència): 1914-1918 (formació); 81-83.
 Contemplació (vegeu pregària): 81-83.
 Contrició, dolor dels pecats: 36-43.
 Conversió: 12-13; 21-27.
 Cor de Crist: 22; 32; 61-63.
 Creu (vegeu misteri pasqual): 87-97; 117-121.
 Crida a la santedat: 28-31, 48-50, 87-97, 110-116; 122-124.
 Crist Bon Pastor: 28-31, 51-57, 110-116.
 Crist Sacerdot i Víctima: 61-63.
 Deixeble, deixebles: 106-109.
 Déu amor (vegeu amor de Déu, misericòrdia): 21-23.
 Dificultats actuals: 61-63.
Direcció espiritual: Itinerari històric (64-65); actualitat i importància (64-76); naturalesa i fonament teològic (77); objectiu (78-80); terminologia: direcció espiritual, consell espiritual, acompanyament espiritual (77); acció de l'Esperit Sant, discerniment personal i comunitari de l'Esperit,

oració a l'Esperit Sant (66-73; 78-80; 98-100); cercar la voluntat de Déu (78-80; 98-100); itinerari de pregària i perfecció (81-83, 87-97, 125-134); crida universal a la santedat, perfecció de la caritat (81-83), el director: qualitats (84-86), el deixeble: qualitats, docilitat, situacions, llibertat d'elecció (74-76; 110-116); sacerdot deixeble (74-76, 110-116), ministeri del sacerdot (70-73, 110-116), mitjà de santedat per al sacerdot (74-76); dirigir espiritualment segons les vocacions (84-86): sacerdots (110-121), vida consagrada (117-121), laics (122-124); llibertat d'elecció; nivells i dimensions: humana, espiritual, intel·lectual, apostòlica (125-134); formació per a poder fer i rebre la direcció espiritual (66-69), en els projectes de pastoral (74-76); testimoni i ensenyament del sant Rector d'Ars (74-76), documents de l'Església (125-134). Consulteu més aspectes en les veus d'aquest vocabulari.

Direcció espiritual en relació amb la confessió: 41-43; 70-76.58

Direcció espiritual per part del sacerdot ministre: 74-76.

Director espiritual, qualitats: 84-86.

Discerniment de l'Esperit: 66-69, 78-80, 98-100.

Discerniment vocacional: 70-73.

Disponibilitat ministerial: 48-57.

Doctrina social, progrés, desenvolupament: 70-73; 135-140.

Documents de l'Església: Vegeu notes bibliogràfiques, especialment al final de la primera part (61-63) i de la segona (125-134).

Dolor dels pecats (vegeu contrició).

Equilibri entre gràcia i naturalesa humana (vegeu gràcia): 64-65; 125-134.

Església (vegeu comunió eclesial, comunitats eclesials): 7-11; 14-18.

Esperit del mal: 78-80; 98-100.

Esperit Sant (vegeu discerniment): 36-40, 78-83, 98-100.

Espiritualitat: 125-134.

Espiritualitat de la vida consagrada: 117-121.

Espiritualitat del laïcat: 122-124.

Espiritualitat del sacerdot ministre: 110-121.

Estats de vida: 84-86; 110-124.

Estudi (vegeu formació intel·lectual): 66-69.

Etapes de la vida espiritual: 81-83; 87-97.

Eucaristia: 14-18.

Evangelització (vegeu apostolat, missioner).

Examen de consciència: 36-40; 87-97.

Examen particular: 106-109.

Exercicis espirituals: 117-121.

Expiació 36-40.

Família (vegeu matrimoni): 32-35. Vegeu nota bibliogràfica al final de la primera part.

Fe: 9-11; 25-40.

Fenòmens extraordinaris: 87-97.

Fidelitat a Crist i a l'Església: 61-63.
Figures sacerdotals, confessors: 14-15.
Formació dels fidels: 14-18; 58-59.
Formació dels ministres: 14-18; 58-59.
Formació espiritual: 66-69; 125-134.
Formació humana: 125-134.
Formació inicial: 66-69.
Formació intel·lectual: 125-134.59
Formació per a la direcció espiritual: 66-69.
Formació permanent: 66-69.

Glòria de Déu (vegeu santedat, voluntat de Déu).
Gràcia: 32-35, 61-63, 64-65, 87-97, 125-134.

Història de la direcció espiritual: 64-65.
Història de la salvació (vegeu litúrgia, misteri pasqual, salvació).
Itinerari de santedat, de vida espiritual: 28-31, 48-50, 87-97.

Joventut: 74-76.
Justícia: 74-76.
Justificació (vegeu gràcia).
Kerygma: 9-11.

Laics: 122-124.
Llibertat d'elecció: 44-47; 74-76.
Litúrgia: 41-43.

Magisteri eclesiàstic (vegeu documents de l'Església).
Mansuetud: 61-63.
Maria: introducció; 1-6, 21-23, 60.
Matrimoni: 1932-1935 (vegeu nota bibliogràfica al final de la primera part).
Ministeri i direcció espiritual: 70-73; 110-116.
Ministeri, ministres de la reconciliació (penitència): 24-63.
Misericòrdia de Déu i de l'Església: 21-23; 58-60.
Missió (vegeu apostolat): 125-134.
Missió de Crist perllongada en l'Església: 9-11.
Misteri pasqual (celebració pasqual, camí de resurrecció): 9-11; 21-23.
Moral (vegeu virtut): 61-63; 125-134.
Moral matrimonial (vegeu família, matrimoni).
Normes disciplinàries del sagrament: 44-47.
Noviciats (vegeu formació inicial).
Oració: 81-83.

Pare (vegeu amor de Déu, Déu Amor, misericòrdia, parenostre): 25-27.
Parenostre: 32-35.
Pastoral: 7-8; 14-18.60

Pastoral vocacional: 66-69.
 Pastors (vegeu Bon Pastor, caritat pastoral): 14-18.
 Pau (vegeu reconciliació): 14-18.
 Pecat, sentit del pecat: 25-31; 35-40.
 Penitència: 25-27; 41-43.
 Penitenciària: (vegeu nota bibliogràfica al final de la primera part).
 Penitent: 36-40.
 Perdó: 25-27.
 Perfecció cristiana (vegeu caritat, santedat).
 Pregària: 81-83.
 Presbiteri: 110-116.
 Primera comunió i confessió: 28-31.
 Projecte de vida sacerdotal: 117-121.
 Propòsits: 41-43, 51-57, 87-97.
 Prudència: 44-47.
 Psicologia: 87-97; 125-134.
 Qualitats del director espiritual: 101-105.
 Qualitats del deixeble espiritual: 106-109.
 Quaresma (vegeu penitència): 36-40.
 Radicalitat, radicalisme (vegeu seguiment evangèlic).
 Reconciliació: 12-18.
 Rector d'Ars: 1-6, 19-20, 28-35, 51-59, 74-76.
 Redempció (vegeu creu, misteri pasqual, sang): 9-11; 64-65.
 Renovació pastoral: 7-8.
 Reserva (secret): 32-35.
 Resurrecció (vegeu misteri pasqual).
 Ritual de la penitència: 41-47.
 Sacerdoci ministerial: 110-121.
 Sacerdot com a penitent i com a deixeble espiritual: 14-18, 74-76, 110-116.
 Sacerdot diocesà: 110-121.
 Sacerdot i vida consagrada: 117-121.
 Sacrifici: 36-40.
 Sagrament de la penitència: Institució (9-11); naturalesa i fonaments teològics (24); missió de Crist perllongada en l'Església (7-8); misteri de gràcia (14-18); importància actual i necessitat (7-23); celebració pasqual (25-27); fruits de santedat (25-35); ministre: confessor, actituds, qualitats, acollida, invitació a la santedat, deures, pare, mestre, jutge, metge, pastor (36-40); celebració: litúrgia, actes del penitent i ministeri del confessor (41-43); celebració personal i comunitària (41-47); penitent: tipus, situacions, qualitats (32-40, 44-47), confessió dels pecats i contrició, dolor dels pecats (36-40); expiació i propòsits (24; 36-40); terminologia del sagrament: confessió, penitència, reconciliació (25-27), el sacerdot com a penitent (14-18); dificultats actuals (36-40); llibertat en l'elecció del confessor (44-47); orientacions pastorals

(58-59); ministeri de misericòrdia (21-23, 58-60), fidelitat a les normes disciplinàries com a expressió de la caritat pastoral (44-47); acolliment paternal (51-57); testimoniatge i ensenyament del sant Rector d'Ars (19-20, 51-59); invitació urgent a la disponibilitat ministerial (48-57), documents de l'Església (61-63); formació permanent del confessor i dels penitents (58-59). Consulteu més aspectes a les veus d'aquest vocabulari.

Sagrament de la penitència en relació amb la direcció espiritual: 41-43; 70-76.

Salvació, diàleg de salvació (vegeu gràcia): 110-116.

Sang de Crist: 9-11; 110-116.

Santedat: 28-31, 48-50, 87-97.

Sants confessors: 14.

Sants i direcció espiritual: 64-65.

Seguiment evangèlic: 110-124.

Seminari, seminaristes (vegeu formació inicial): 66-69, 87-97, 125-134.

Servei (vegeu disponibilitat ministerial).

Signes dels temps: 98-100.

Situacions actuals: 7-23; 64-76.

Sufriment: 125-134.

Temperaments: 125-134.

Temptacions (i esperit del mal): 98-100.

Teologia de la perfecció (de l'espiritualitat): 66-69.

Terminologia sobre el sagrament de la penitència: 25-27.

Terminologia sobre la direcció espiritual: 64-65; 77.

Testimoniatge dels pastors: 14-18.

Trinitat, vida trinitària: 12-13; 51-57.

Unitat de l'Església (vegeu reconciliació).

Unitat de vida: 110-121; 125-134.

Vaticà II (vegeu documents de l'Església, cites dels documents).

Vida apostòlica: 117-121.

Vida comunitària (vegeu comunitat eclesial): 74-76, 78-80, 87-97, 101-105, 117-121; 125-134.

Vida consagrada: 117-121.

Vida espiritual (vegeu espiritualitat): 70-73, 81-83, 87-97.

Vida sacerdotal (vegeu sacerdocí ministerial): 62

Virtuts: 110-134.

Virtuts humanes: 125-134.

Vocació: 70-73; 84-86.

Voluntat de Déu: 78-80; 98-100.63

Conferència Episcopal Tarraconense

COMUNICAT

de la reunió n. 201

Els dies 31 de gener i 1 de febrer de 2012 ha tingut lloc la reunió n. 201 de la Conferència Episcopal Tarraconense (CET), a la Casa d'Espiritualitat Maria Immaculada de Tiana. La reunió ha estat presidida per Mons. Jaume Pujol Balcells, arquebisbe metropolità de Tarragona i primat, i hi han assistit tots els seus membres.

1. En començar, i després de la pregària inicial, Mons. Pujol ha informat els bisbes de la recent inauguració de la primera fase de remodelació de l'edifici del Seminari de Tarragona, el nou Centre Tarraconense El Seminari, un centre que neix amb la voluntat de ser un espai de diàleg entre la fe i la cultura i amb tots aquells que cerquen Déu, un lloc de comunicació de l'evangeli i d'encontre amb Jesucrist, amb la clara aposta d'oferir un servei a la societat. L'acte va comptar amb la presència de Mons. José Octavio Ruiz Arenas, secretari del Consell pontifici per a la promoció de la nova evangelització, el qual va impartir una conferència sobre el sentit d'aquesta acció pastoral bàsica de l'Església avui. Així mateix, Mons. Pujol ha informat dels diferents processos de beatificació de màrtirs actualment en curs.

Per part seva, Mons. Romà Casanova, bisbe de Vic, i Mons. Xavier Novell, bisbe de Solsona, han informat sobre el Congrés de Nova Evangelització que ha tingut lloc a Manresa els propassats dies 7 i 8 de gener, organitzat conjuntament per les dues diòcesis, i el cardenal Lluís Martínez Sistach ha explicat quins seran, a Barcelona, els actes de la Missió Metròpolis, que es duran a terme durant la propera Quaresma a dotze ciutats europees.

2. La dimensió transcendent de la persona humana ha estat el tema de la XXV reunió de treball de la CET amb els professors de les Facultats de Teologia (FTC) i de Filosofia (FFC) de Catalunya. Hi han assistit, per part de la FTC, el degà, Dr. Armand Puig, i els professors Xavier Morlans, Joan Planellas i Peio Sánchez; per part de la FFC, el degà, Dr. Joan Martínez Porcell, i els professors Vicenç Igual, Carles Llinàs i Francesc Torralba.

La reunió de treball ha començat amb la presentació de dues ponències. La del Dr. Torralba ha tractat sobre «L'accés de la persona humana a Déu», i en ella ha desenvolupat les característiques actuals de l'estudi sobre l'ésser humà, del qual cada vegada se'n coneixen millor aspectes parcials però té gran dificultat a precisar allò que li és essencial. Només en la mesura que es reconegui en l'ésser humà una intel·ligència espiritual a més de la intel·ligència racional i la intel·ligència emocional, es podrà donar compte de la seva integritat i de la seva capacitat d'accés a la transcendència, al misteri de Déu.

El Dr. Morlans ha parlat sobre «La revelació cristiana i la seva relació amb la disponibilitat humana, avui», i ha exposat les característiques de la revelació cristiana, el caràcter dialogal i interpersonal de la comunicació de Déu als homes i el caràcter d'esdeveniment de la fe cristiana, d'encontre amb Algú, Jesús de Natzaret, reconegut per gràcia com el Fill de Déu. Morlans ha repassat també la crítica a

què ha estat sotmesa la fe cristiana per part de la cultura il·lustrada moderna i la seva repercussió avui; d'aquí la necessitat de renovar el primer anunci de la fe cristiana, que la faci néixer, créixer i consolidar en comunitats que testimoniiïn la presència i l'amor de Déu —Pare, Fill i Esperit Sant—, enmig dels homes i dones del nostre temps.

Un intens diàleg entre els bisbes i els professors assistents ha succeït a les ponències i ha fet palesa la necessitat de trobar nous camins per a desvetllar la capacitat de transcendència de les persones i per anunciar-los l'evangeli de Jesús.

3. Mons. Vives ha presentat als bisbes el Balanç econòmic de l'any 2011 i el Presupost de l'any 2012 del Fons Comú Interdiocesà. Els bisbes els han estudiats i els han aprovats.

4. Els bisbes han elegit com a secretari de la CET, per a un nou trienni, l'arquebisbe Mons. Joan Enric Vives Sicília, bisbe d'Urgell.

5. Així mateix, i a proposta de Mons. Vives, els bisbes han nomenat, per al proper trienni, com a vicesecretari de la CET, Mn. Norbert Miracle Figuerola, canonge de la Catedral de Tarragona i rector del Seminari Major Interdiocesà.

6. Els bisbes han tractat diverses qüestions relacionades amb la pastoral de joventut, entre elles totes les activitats a les diòcesis catalanes derivades de l'impuls donat a la pastoral juvenil amb la celebració de la Jornada Mundial de la Joventut presidida pel papa Benet XVI, a Madrid, el passat mes d'agost.

També han tractat de diversos aspectes organitzatius relacionats amb l'escoltisme i han decidit celebrar en la Pasqua de Pentecosta de 2014 el proper Aplec de l'Esperit, la trobada interdiocesana de joves de Catalunya, Andorra i les Illes Balears.

7. Així mateix, els bisbes han tractat diversos temes relacionats amb el patrimoni. Mons. Pardo, bisbe de Girona i encarregat de la CET per a aquest àmbit, ha presentat també els pròxims treballs de *Catalonia Sacra*, el projecte cultural dut a terme conjuntament pel Secretariat Interdiocesà de Conservació i Promoció de l'Art Sagrat (SICPAS) i la Universitat de Girona, amb el suport de la Generalitat de Catalunya. *Catalonia Sacra* és un projecte d'articulació de visites turístiques al patrimoni de l'Església catòlica a Catalunya, amb l'objectiu de fer-lo conèixer més i millor, i mostrar la naturalesa fonamental del patrimoni de l'Església com un resultat de la inculturació de la fe cristiana a Catalunya. Els bisbes han acordat que la presentació oficial conjunta de *Catalonia Sacra* es faci a la basílica de Santa Maria del Mar, a Barcelona, la pròxima primavera, en una data encara per determinar.

8. Mons. Sebastià Taltavull, bisbe auxiliar de Barcelona i president del Secretariat Interdiocesà de Mitjans de Comunicació Social (SIMCOS), ha exposat als bisbes diverses qüestions relacionades amb aquest àmbit, entre elles la celebració de dos seminaris de formació per als membres de les deu delegacions diocesanes de mitjans de comunicació, seminaris que tindran lloc el divendres 3 de febrer a la Facultat de Comunicació Blanquerna de la Universitat Ramon Llull, a Barcelona.

També en aquest àmbit, i a proposta de Mons. Taltavull, els bisbes han donat el vistiplau al nomenament del Sr. Francesc Cano i Castells, del bisbat de Solsona, com a director del SIMCOS, per al proper trienni.

9. Així mateix, els bisbes han nomenat, per a un període de tres anys, la Sra. Sheila Sánchez Pérez, de l'arxidiòcesi de Barcelona, presidenta de la Joventut Obrera Catòlica (JOC) de Catalunya i les Illes Balears.

Barcelona, 2 de febrer de 2012

Automatització rellotges i campanes. Equips de control. Electro martells.
Restauració campanes antigues i soldadura
Campanes noves i refosa. Fosa de campanes "in situ"
Estalvi energètic amb il·luminació led interior i exterior de la seva parròquia.

ERMEC, S.L.
C/ Francesc Teixidó, 22
P. E. Granland, Badalona Sur
08918 Badalona
Barcelona (SPAIN)

Tel, (+34) 902 450 160
Fax (+34) 902 433 088
ermec@ermec.org
www.ermec.org

ERMEC, S.L. - MADRID
C/ Sagasta, 8, 1ª Planta
28004 Madrid
SPAIN

bilbao@ermec.com
portugal@ermec.com

secció de notes i comunicacions

JORNADA DE FORMACIÓ PER A CATEQUISTES

Dia: 17 de març de 2012

Horari: De les 10.00 a les 18.30 h

Lloc: Hotel Palas de la Pineda (Vila-seca)

Tema: Cristians en la història

Motivació i activitat: Després dels Apòstols, testimonis de la mort i la resurrecció del Senyor, cada generació de cristians transmet allò que ella mateixa ha rebut a la següent. Aquesta és alhora cridada altre cop a transmetre la Tradició viva de l'Església.

Enguany proposem un viatge a través dels segles que ens ajudarà a discernir l'essencial del que és relatiu en cada època, i a restar humilment feliços dins la fe que hem de transmetre.

La Jornada de Formació consistirà en la presentació de la vida dels cristians en la història, acompanyada per diversos testimonis a través del cinema. Ens hi ajudarà un equip de persones de casa coordinats per l'Andreu Muñoz.

Destinataris: Catequistes

Organitza: Delegació diocesana de catequesi i catecumenat

